

caloris vim in se continet. Ut igitur rem paucis complectamur, summa illa, & absoluta beatitudo, quam essentialia vocamus, in Dei possessione constituenda est. Quid enim ei ad perfectam felicitatem deesse potest, qui Deum optinuit, & perfectissimum possidet? Verum ad illam tamen quedam accedunt ornamenta, omnibus beatis communia; quæ quoniam ab humana ratione minus remota sunt, vehementius quoque animos nostros commovere, & excitare solent. Hujus generis ea sunt, de quibus Apostolus ad Romanos videtur intelligere, Gloria, & honor, & pax omni operanti bonum; nam gloria quidem beati perfruuntur, non illa solum, quam tandem essentiali beatitudinem, vel cum ejus natura maximè conjunctam esse ostendimus: sed ea etiam, quæ constat ex clara, & aperta noticia, quam singuli de alterius eximia, & præstanti dignitate habituri sunt. At verò quantum illi honor existimandus est, qui eis à Domino tribuitur, cum non amplius servi, sed amici, fratres, ac filii Dei vocentur? quare ita electos suos amantissimis, & honorificentissimis verbis Salvator noster compellat; Venite benedicti Patris mei, possidete paratum vobis regnum: ut merito liceat exclamare: Nimis honorificati sunt amici tui Deus. Sed laudibus etiam à Christo Domino, coram Patre celesti, & Angelis ejus celebrabuntur. Præterea, si hoc commune omnibus hominibus desiderium natura ingenuit honoris, qui à viris sapientia præstantibus habeatur, quod eos locupletissimos virtutis suæ testes fore existiment: quantum beato-

Rom. 2.

Matth.
25.
Psalm.
138.

rum glorie accessurum putamus, quod alius alium summo honore prosequetur? Infinita esset omnium oblationum enumeratio, quibus beatorum gloria cumulata erit, ac ne cogitatione fingere eas possumus. Sed tamen hoc fidelibus persuasum esse debet, quæcunque nobis jucunda in hac vita contingere, vel etiam optari possint, sive ea à mente cognitionem, sive ad corporis perfectum habitum pertineant, earum rerum omnium copiam beatam celestium vitam circumfluere; quamvis hoc altiore quodam modo, quam oculus vidit, aut auris audivit, aut in cor hominis ascendit, fieri Apostolus affirmet; nam corpus quidem, quod antea crassum, & concretum erat, cum in cælo, detracta mortalitate, tenue, & spirituale effectum fuerit, nullis amplius alimentis indigebit: anima autem æterno glorie pabulo, quod magni illius convivii auctor transiens omnibus ministrabit, cum summa voluptate exsaturabitur. Quis verò pretiosas vestes, aut regales corporis ornatus desiderare poterit, ubi nullus harum rerum usus futurus sit, omnesque immortalitate, & splendore amici, & sempiternæ glorie corona ornati erunt? Sed si ample etiam, & magnificè domus possessio ad humanam felicitatem pertinet: quid cælo ipso, quod Dei claritate undique collustrat, vel amplius, vel magnificentius cogitari potest? Quare Propheta, cum ejus domicilii pulchritudinem sibi ante oculos poneret, & ad beatas illas sedes perveniendi cupiditate arderet: Quam dilecta, inquit, tabernacula tua Domine virtutum: concupiscit, & deficit anima mea in atriis Do-

Luc. 15.

Psalm.
83.

Do-

Domini; cor meum, & caro mea exultaverunt in Deum vivum. Atque, ut hic sit omnium fidelium animus, hæc communis omnium vox, quemadmodum Parochi vehementer optare, ita etiam omni studio curare debent; nam, in domo Patris mei, inquit Dominus, mansiones multæ sunt; in quibus majora, & minora præmia; ut quisque promeritis erit, reddentur. Qui enim parvè seminat, parvè & metet: & qui seminat in benedictionibus, de benedictionibus & metet. Quare non solum ad eam beatitudinem fideles ex-

Joan.
14.

2. Cor.
2.

1. Cor.
2.

Isai. 23.

DE SACRAMENTIS.

UM omnis Christianæ doctrinæ pars scientiam, diligentiæque desideratum Sacramentorum disciplinæ, quæ & Dei jussu necessaria, & utilitate uberrima est, Parochi facultatem, & industriam postulat singularem; ut ejus accurata, ac frequenti perceptione fideles tales evadant, quibus præstantissimæ, ac sanctissimæ res dignè & salutariter impertiri possint, & Sacerdotes ab illa divini interdicti regula non discedant: Nolite Sanctum dare canibus, neque mittatis margaritas vestras ante porcos.

Matth.
7.

Principio igitur, quoniam uni-

versè de toto genere Sacramentorum agendum est, ab ipsius nominis vi, atque notione oportet incipere, ejusque ambiguum significationem explanare; ut, quæ hujus verbi sententia hoc loco propria sit, facilius intelligatur. Quare docendi sunt fideles, Sacramenti nomen, quod ad propositam rem attinet, aliter à profanis, quam à sacris Scriptoribus, acceptum esse; nam alii Auctores Sacramenti nomine obligationem illam significari voluerunt, cum jurati aliquo servitutis vinculo obstringimur: ex quo jurandum, quo se milites fidelem operam reipublice præstaturus pollicentur, Sacramentum militare dictum est; atque hæc frequentissima hujus vocabuli significatio apud illos videtur fuisse. Verum apud Latinos

K Pa-

Patres, qui res divinas scriptis tradiderunt, Sacramenti nomen aliquam rem sacram, quæ in occulto latet, declarat: quemadmodum Græci ad eandem rem significandam, mysterii vocabulo usi sunt. In eam verò sententiam Sacramenti vocem accipiendam esse intelligimus, cum ad Ephesios scribitur: Ut notum faceret nobis Sacramentum voluntatis suæ. Deinde ad Timotheum: Magnum secretis pietatis Sacramentum. Præterea in libro Sapientie: Nescierunt Sacramenta Dei. Quibus in locis, & aliis multis, licet animadvertere, Sacramentum nihil aliud, nisi rem sacram, additam, atque occultant, significare. Quare Latini Doctores signa quadam sensibus subjecta, quæ gratiam, quam efficiunt, simul etiam declarant, ac veluti ante oculos ponunt, Sacramenta commodè appellari posse existimant. Quamquam, ut D. Gregorio placet, ob id Sacramenta dici possunt, quòd divina virtus sub rerum corporearum tegumentis occultè salutem efficiat. Nec verò quisquam putet hoc vocabulum nuper in Ecclesiam inductum esse; nam qui Sanctos Hieronymum, & Augustinum legerit, facile perspicit, antiquos religionis nostræ scriptores ad eam, de qua loquimur, rem demonstrandam sæpissimè Sacramenti nomine, interdum verò etiam Symboli, vel mystici signi, vel sacri signi voce usos esse. Atque hæc de Sacramenti nomine dicta sint: quod quidem veteris etiam legis Sacramentis convenit: de quibus nihil opus est Pastoribus præcepta tradere, cum ea Evangelii lege, & gratia sublata sint.

Verùm, præter nominis notionem, quæ hactenus declarata est, rei etiam vis, & natura diligenter investiganda, &, quid Sacramentum sit, fidelibus aperiendum est. Sacramenta enim ex genere earum rerum esse, quibus salus & iustitia comparatur, dubitare nemo potest. Sed cum multæ rationes sint, quæ ad hanc rem explicandam aptæ, & accommodatæ videantur, nulla tamen planius, & dilucidius eam demonstrat, quam definitio à D. Augustino tradita, quæ deinde omnes Doctores scholastici secuti sunt. Sacramentum, inquit ille, est signum rei sacræ: vel, ut aliis verbis, in eandem tamen sententiam, dictum est, Sacramentum est invisibilis gratiæ visibile signum, ad nostram justificationem institutum. Quæ quidem definitio ut magis pateat, singule ejus partes Pastoribus exponendæ erunt. Atque in primis docere oportebit, rerum omnium, quæ sensibus percipiuntur, duo esse genera; aliæ enim ob id invente sunt, ut aliquod significet: aliæ non alterius rei significandæ sed sua tantum causa effectæ sunt: quò in numero omnes penè res, quæ natura constant, haberi possunt. At verò in priori genere vocabula rerum, scriptura, vexilla, imagines, tubæ, & alia hujuscemodì permulta ponenda sunt; nam si ex vocabulis vim significandi detrexiserit, sublata videtur esse causa, quamobrem vocabula instituerentur. Hæc igitur signa propriè dicuntur: illud enim signum esse Sanctus Augustinus testatur, quod præter rem, quam sensibus objicit, efficit etiam, ut ex se alterius rei cognitionem capiamus: sicut ex vestigio, quod

De propria vi atque natura sacræ mentis.

D. August.

terra

terre impressum intuemur, transisse aliquem, cujus vestigium apparet, facile cognoscimus. Quæ cum ita se habeant; Sacramentum ad hoc rerum genus, quæ significandi causa institute sunt, referri perspicuum est: siquidem specie quadam, & similitudine id nobis declarat, quod Deus in animis nostris: sua virtute, quæ sensu percipi non potest, efficit. Baptismus enim, (ut, quod docetur, exemplo notius fiat) cum, adhibitis certis, & solemnibus verbis, aqua extrinsecus abluitur, hoc significat, Spiritus Sancti virtute omnem peccatù maculam, & turpitudinem interiùs elui, & animas nostras præclaro illo cælestis justitiæ dono augeri, atque ornari; simulque ea corporis ablutio, ut postea suo loco explicabitur, illud in animo efficit, quod significat. Sed ex scripturis etiam apertè colligitur, Sacramentum inter signa numerandum esse. Apostolus enim de circumcisione, veteris legis Sacramento, quæ Abraham patri omnium credentium data erat, ita ad Romanos scribit: Et signum accepit circumcisionis, signaculum justitiæ fidei. Et alio loco, cum affirmat nos omnes, qui baptizati sumus in Christo Jesu, in morte ipsius baptizatos esse: licet cognoscere, baptismum hujus rei significationem habere, nimirum, ut ait idem Apostolus, Nos consecutos esse cum illo per baptismum in mortem. Neque verò parum proderit, si fidelis populus Sacramenta ad signa pertinere intellexerit. Ita enim fiet, ut, quæ illis significantur, continentur, atque efficiuntur, sancta, & augusta esse faciliùs sibi persuadeat; cogni-

Rom. 4.

Rom. 6.

Rom. 6.

S. August.

taque eorum sanctitate, ad divinam erga nos beneficentiam colendam, a venerandam magis excitebitur.

Sequitur nunc, ut verba illa, REI SACRÆ, quæ est altera definitionis pars, explicentur: quòd liquidem ut commodè fieri possit, paulo altius repetenda sunt, quæ de signorum varietate Sanctus Augustinus acutè, & subtiliter disputavit. Quædam enim signa naturalia dicuntur, quæ præter se ipsa a terrijs rei notitia (quod omnibus signis commune esse, atea demonstratum est) in animis nostris gignunt, & turpitudinem peccatù veluti fumus, ex quo statim ignem adesse intelligitur; atque hoc signum ob eam causam naturale appellandum est, quòd fumus, non voluntate ignem significat, sed rerum visum efficit, ut, si quis fumum tantùm videat, naturam simul & vim ignis, qui adhuc latet, subsesse, mente, & cogitatione percipiat. Quædam verò signa natura non constant, sed constituta, atque ab hominibus inventa sunt, ut & colloqui inter se, & aliis animi sui sensa explicare, vicissimque aliorum sententiam, & consilia possent cognoscere. Hæc autem quàm varià, & multiplicia sint, ex eo licet animadvertere, quòd nonnulla ad oculorum, pleonocere, baptismum hujus rei significationem habere, nimirum, ut ait idem Apostolus, Nos consecutos esse cum illo per baptismum in mortem. Neque verò parum proderit, si fidelis populus Sacramenta ad signa pertinere intellexerit. Ita enim fiet, ut, quæ illis significantur, continentur, atque efficiuntur, sancta, & augusta esse faciliùs sibi persuadeat; cogni-

Sacramentum esse rei sacræ signum, quo modo intellegendum. S. August.

K2 spec-

spectat: quo quidem præcipuè sensu verba etiam accipiuntur, quæ ad exprimentas intimas animi cogitationes maximam vim habent. Verùm, præter illa signa, quæ hominum consensu, & voluntate constituta esse hactenus diximus, alia quædam sunt divinitus data, quorum tamen non unum quævis esse omnes consentiunt. Alia enim signa ob eam tantùm rem à Deo hominibus commendata sunt, ut aliqui significarent, vel admonerent: cuiusmodi fuerunt, legis purificationes, panis azymus, & alia permulta, quæ ad Mosaiici cultus cæremonias pertinebant: alia verò Deus instituit, quæ non significandi modo, sed efficiendi etiam vim haberent; atque in hoc posteriori signorum genere Sacramenta novæ legis numeranda esse, liquidò apparet; signa enim sunt divinitus tradita, non ab hominibus inventa, quæ rei cuiuspiam sacræ, quam declarant, efficientiam in se continere certò credimus. Sed quemadmodum signa in multiplici varietate esse ostendimus; ita etiam res sacræ non unius modi existimanda est. Quod verò ad propositam Sacramentis definitionem atinet, divinarum rerum scriptores, sacræ rei nomine Dei gratiam, quæ nos sanctos efficit, ac omnium divinarum virtutum habitu exornat, demonstrant; huic enim gratiæ propriam sacræ rei appellationem tribuendam meritò putarunt, quippe cum ejus beneficio animus nostro Deo consecratur, & conjugatur. Quare, ut explicatis, quid Sacramentum sit, declaratur, docendum erit, rem esse sensibus subjectam, quæ ex Dei institutione sanctitatis, & justitiae

tum significandæ, tum efficiendæ vim habet: ex quo sequitur, ut facile quilibet possit intelligere, imagines sanctorum, cruces, & alia id generis, quamvis sacrarum rerum signa sint, non idèò tamen Sacramenta dicenda esse. Hujus autem veritatis doctrinam facile erit omnium Sacramentorum exemplo comprobare, si, quod antea de baptismo admovimus, cum dicebamus solemnem illam corporis abluitionem signum esse, & efficientiam habere rei sacræ, quæ interitus Spiritus Sancti vi fieret, idem etiam in aliis Sacramentis exercere aliqui velit. Jam verò hæc mysticis signis, quæ à Deo instituta sunt, illud etiam præcipuè convenit, ut ex Domini institutione non unam aliquam rem, sed plures simul significant. Quod in singulis Sacramentis licet cognoscere, quæ non solum sanctitatem, & justitiam nostram, sed præterea duo alia cum ipsa sanctitate maxime conjuncta declarant, Christi scilicet Redemptoris passionem quæ sanctitatis causa est, & vitam æternam, æternamque beatitudinem, ad quam sanctitas nostra, tanquam ad finem, referri debet. Quod quidem cum in omnibus Sacramentis perspicui possit, meritò sacri Doctores unicuique Sacramentorum triplicem significandi vim inesse tradiderunt: tum quia alicujus rei præterite memoriam afferat, tum quia aliam presentem indicet, ac demonstrat, tum quia aliam futuram prænuunciet. Neque verò existimandum est, hoc ita ab illis doceri, ut etiam sanctarum scripturarum testimonio non probetur; nam cum Apostolus ait: Quicumque baptizati sumus in Christo Jesu,

Rom. 6.

Jesu; in morte ipsius baptizati sumus: planè ostendit, idcirco baptismum, signum dicendum esse, quod Dominicæ passionis & mortis non amoneat. Deinde cum inquit: Consepulti enim sumus cum illo per baptismum in mortem, ut quo modo Christus surrexit à mortuis per gloriam Patris, ita & nos in novitate vitæ ambulemus: ex his verbis perspicuum est, baptismum signum esse, quo cælestis gratia in nos infusa declaratur; cuius munere nobis datum est, ut, novam vitam instituentes, omnia veræ pietatis officia facile, & libenti animo exequamur. Postremò cum addit: Si enim complantati facti sumus similitudini mortis ejus, simul & resurrectionis erimus: apparet, baptismum vitæ etiam æternæ, quam per illam consecuti sumus, non obscuram significationem dare. Sed præter hæc, quæ commemoravimus, varia significandi genera, & rationes, sæpè etiam evenit, ut Sacramentum non unam tantum rem præsentem, sed plures demonstrat, ac notet; id verò Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum intuentibus facile est intelligere, quo veri corporis & sanguinis Domini presentia, nec non gratia, quam non impurè sacræ mysteria sumentes percipiunt, designatur. Ex his igitur, quæ dicta sunt, Pastoribus argumenta deesse non poterunt, quibus ostendant, quanta divinitatis potentia, quot arcana miracula Sacramentis novæ legis insint; ut, ea summa cum religione colenda, & suscipienda esse, omnibus persualeant.

Sacramenta. Verùm ad rectum Sacramentorum usum docendum nihil ac-

commodatius videri potest, quam diligenter causas exponere, quæ Sacramenta institui oportuerunt. Plures autem numerari solent; quarum prima est, humani ingenii imbecillitas, siquidem natura ita comparatum videmus, ut ad earum rerum notitiam, quæ mente, atque intelligentia comprehensæ sunt, nisi per ea, quæ aliquo sensu præcipiuntur, nemini aspirare liceat. Ut igitur, quæ occulta Dei virtute efficiuntur, facilius intelligere possemus, idem summus rerum omnium artifex sapientissimè fecit, ut eam ipsam virtutem aliquibus signis, quæ sub sensum cadunt, pro sua in nos benignitate declararet; nam, ut præclarè à Sancto Chrysostomo dictum est, si homo corporis concretionem caruisset, nuda ipsa bona, neque ullis integumentis involuta, ei oblata essent: quoniam verò anima corpori conjuncta est, omnino opus fuit, ut rerum, quæ sentiuntur, adminiculo ad ea intelligenda uteretur. Altera verò causa est, quod animus noster haud facile commovetur ad ea, quæ nobis promittuntur, credenda. Quare Deus à mundi exordio, quæ facere instituerit, verbis quidem frequentissimè indicare consuevit: interdundum verò, cum opus aliquid institueret, cuius magis utroque promissi fidem abrogare posset, alia etiam signa, quæ nonnunquam miraculi speciem habent, verbis adiunxit. Nam cum Deus Moysen ad Israeliticæ populi liberationem mitteret, ille verò, ne Dei quidem præcipientis auxilio fretus, timeret, ne omnis sibi gravior imponeretur, quam ut sustinere posset; & ne populus divinis oraculis, & dictis fidem

præsertim legibus Evangelicis insinuat.

S. Chrysost.

Exod. 3.

vord. 4.

fidem non adjungeret, Dominus promissionem suam multa signorum varietate firmavit. Quemadmodum igitur in veteri testamento Deus fecerat, ut magni aliquid promissi constantiam signis testificaretur: ita etiam in nova lege Christus Salvator noster, cum nobis peccatorum veniam, celestem gratiam, Spiritus Sancti communicationem pollicitus est, quædam signa oculis, & sensibus subjecta instituit, quibus eum quasi pignoribus obligatum haberemus, atque ita fidelem in promissi futurum dubitare nunquam possemus.

Tertia causa fuit, ut illa tantam remedia, ut scribit Sanctus Ambrosius, atque Evangelici Samaritani medicamenta ad animarum sanitatem vel recuperandam, vel tuendam presto essent. Virtutem enim, quæ ex passione Christi manat, hoc est gratiam, quam ille nobis in ara crucis meruit, per Sacramenta, quasi per alveum quemdam in nos ipsos derivare oportet; aliter vero nemini illa salutis spes reliqua esse poterit: quare clementissimus Dominus Sacramenta, verbo suo & promissione sancta, relinquere in Ecclesia voluit, per quæ passionis suæ fructum nobis re ipsa communicari sine dubitatione crederemus: si modo unusquisque nostrum ad se eam curationem piæ, & religiose admoveat.

Sed quarta etiam causa accedit, cur Sacramentorum institutio necessaria videri possit: ut scilicet nota quædam, & symbola essent, quibus fideles internoscerentur; cum præsertim nullus hominum cœtus queat, ut etiam à D. Augustino traditum est, sive vere,

sive falsa religionis nomine, quasi unum corpus cogmentari, nisi aliquo visibilibus signorum fœdere conjungatur. Utrumque igitur præstant novæ legis Sacramenta; quæ & Christianæ fidei cultores ad infidelibus distinguunt, & ipsos fideles sancto quodam vinculo inter se connectunt.

Præterea, aliam etiam justissimam fuisse causam Sacramenta instituendi, ex illis Apostoli verbis, Corde creditur ad justitiam, ore autem confessio fit ad salutem, ostendi potest. Sacramentis enim fidem nostram in hominum conspectu profiteri, & notam facere videmur. Quare ad baptismum accedentes, palam testamur, nos credere, ejus a pte virtute, qua in Sacramento abluimur, spirituales animæ purgationem fieri. Magnam deinde vim habent Sacramenta, non solum ad fidem in animis nostris excitandam, & exercendam, sed etiam eam charitatem inflammandam, qua amare inter nos debemus, cum, artissimo nos vinculo colligatos, & unius corporis membra effectos esse, ex sacrorum mysteriorum communiore recordamur. Postremò, quod in Christianæ pietatis studio plurimi faciendum est, humane mentis superbiam edomant, ac comprimunt; nosque ad humilitatem exercent, dum sensibilibus elementis subjicere nos cogimur, ut Deo obtemperemus, à quo antea impie defeceramus, ut mundi elementis servivimus. Hæc sunt, que potissimum, de Sacramenti nomine, natura, institutione, fideli populo tradenda esse visa sunt: quæ posteaquam à Pastoribus accuratè exposita fuerint, docere deinceps oportebit, qui-

Rom. 10.

cum aqua non minus refrigerandi, quam abluendi vim habeat, & utriusque rei symbolum esse possit, nisi verba addantur, utrum horum in baptismo significet, aliquis fortasse conjectura aliqua diffidat: nemo autem ea de re quippiam certi affirmare audebit: ut cum verba adhibentur, statim intelligimus abluendi vim, & significationem habere.

De materia & forma Sacramentorum eorumque ceremoniis.

S. August.

Eph. 5.

Primum igitur explicandum est, rem sensibilem, quæ supra in Sacramenti definitione posita est, non unam tantam esse, quamvis unum signum constitui credendum sit. Duo enim sunt, ex quibus quodlibet Sacramentum conficitur: quorum alterum materie rationem habet, atque elementum dicitur; alterum formæ vim, & verbum communi vocabulo appellatur: sic enim à Patribus acceptimus; qua in re notum est, atque apud omnes pervulgatum illud Sancti Augustini testimonium: accedit verbum ad elementum, & fit Sacramentum. Rei igitur sensibilis nomine, tum materiam, sive elementum intelligunt, ut in Sacramento baptismi aquam, confirmationis chrisma, & extreme unctionis oleum, quæ omnia sub aspectum cadunt: tum præterea verba, quæ formæ rationem habent, atque ad aurium sensum pertinent. Apostolus verò utrumque aptè indicavit, cum inquit, Christus dilexit Ecclesiam, & se ipsum tradidit pro ea, ut illam sanctificaret, mundans eam lavacro aquæ in verbo vite. Quo in loco materia, & forma Sacramenti exprimitur. Addenda autem erant verba ad materiam, ut aperitior, clariorque rei, quæ gerebatur, significatio fieret. Verba enim inter omnia signa maximam vim habere perpicuum est; ac, si ipsa desint, planè obscurum erit, quinam materia Sacramentorum designet, ac demonstret. Nam, ut in baptismo licet videre,

quædam aqua non minus refrigerandi, quam abluendi vim habeat, & utriusque rei symbolum esse possit, nisi verba addantur, utrum horum in baptismo significet, aliquis fortasse conjectura aliqua diffidat: nemo autem ea de re quippiam certi affirmare audebit: ut cum verba adhibentur, statim intelligimus abluendi vim, & significationem habere.

In hoc antem nostra Sacramenta antiquæ legis Sacramentis plurimum præstant, quod in illis administrandis nulla, quod quidem acceperimus, definita forma servaretur; quo etiam fiebat, ut incerta admodum, & obscura essent: nostra vero formam verborum ita præscriptam habent, ut si fortè ab ea discedatur, Sacramenti ratio constare non possit: ob eamque rem clarissima sunt, ac nullum relinquunt dubitandi locum. Hæc igitur sunt partes, quæ ad naturam, & substantiam Sacramentorum pertinent, & ex quibus unumquodque Sacramentum necessarîo constituitur. His accedunt ceremoniæ, quæ tametsi prætermitti sine peccato non possunt, nisi aliud facere ipsa necessitas cogat, tamen si quando omittantur, quoniam rei naturam non attingunt, nihil de vera Sacramenti ratione immutari credendum est. Ac merito quidem à primis usque Ecclesiæ temporibus illud semper servatum est, ut Sacramenta solemnibus quibusdam ceremoniis ministrarentur. Primum enim maxime dicitur, sacris mysteriis, eum religionis cultum tribuere; ut Sancta Sancti tractare videremur; præterea, que Sacramento efficiuntur, ceremoniæ ipse magis declarant, ac veluti ante

y. Au.

ust.

ante oculos ponunt, & earum rerum sanctitatem in animos fidelium altius imprimunt. Deinde verò mentis illorum, qui eas inveniunt, & diligenter observant, ad sublimium rerum cogitationem erigunt, fidemque in eis, & charitatem excitant: quò major cura, & diligentia adhibenda erit, ut fideles vim ceremoniarum, quibus singula Sacramenta consociantur, cognitam, & perspectam habeant.

De necessitate, numero, & utilitate Sacramentorum.

Sequitur, ut Sacramentorum etiam numerus explicetur, quæ quidem cognitio hanc utilitatem affert, quòd populus eò majori pietate omnes animi sui vires ad laudandam, & predicandam Dei erga nos singularem beneficentiam convertet, quò plura salutis, ac beatæ vitæ adjumenta nobis divinitus parata esse intellexerit. Catholice igitur Ecclesie Sacramenta, quemadmodum ex Scripturis probatur, & Patrum traditione ad nos pervenit, & Conciliorum testatur auctoritas, septenario numero definita sunt. Cur autem neque plura, neque pauciora numerentur, ex iis etiam rebus, quæ per similitudinem à naturali vitæ ad spirituales transferuntur, probabilis quadam ratione ostendi poterit. Homini enim ad vivendum, vitæque conservandam, & ex sua, reique publicæ utilitate tradendam, hæc septem necessaria videntur; ut scilicet in lucem edatur augeatur, alatur; si in orbem incidat, sanetur; si imbecillitas virium, reficiatur; deinde, quòd ad rempublicam actinet, ut magistratus numquam desint, quorum auctoritate, & imperio regatur; ac postremo, legitima sobolis propagandæ se

ipsum & humanum genus conservet. Quæ omnia quoniam vitæ illi, quæ animæ Deo vivit, respondere satis apparet; ex iis facile Sacramentorum numerus colligetur. Primus enim est Baptismus, veluti cæterorum janua, quò Christo reuascimur. Deinde Cosmictio, cuius virtute fit, ut divina gratia augeamur, & roboremur; baptizatis enim jam Apostolis, ut D. Augustinus testatur, inquit Dominus, Sedete in civitate, donec induamini virtute ex alto. Tum Eucharistia, quæ, tamquam cibò verè caelesti, spiritus noster alitur & sustinetur; de ea enim dictum est à Salvatore; Caro mea verè est cibus, & sanguis meus verè est potus.

D. August.

Luc. 24.

Joan. 6.

Sequitur quarto loco Penitentia, cuius ope sanitas amissa restituitur, postquam peccati vulnera accepimus. Postea verò Extrema Unctio, quæ peccatorum reliquæ tolluntur, & animi virtutes recreantur: siquidem D. Jacobus, cum de hoc Sacramento loqueretur, ita testatus est: & si in peccatis sit, remittentur ei. Sequitur Ordo, quò publica Sacramentorum ministeria perpetuò in Ecclesia exercendi, sacrasque omnes functiones exequendi potestas traditur. Postremo additur Matrimonium, ut ex maris, & femine legitimum, & sancta conjunctione, filii ad Dei cultum, & humani generis conservationem procreentur, & religiose educantur.

Facob. 5.

De præstantia & differentia Sacramentorum, & eorum auctore habere.

habere. Atque ex iis tria sunt, quæ tametsi non eadem ratione, tamen præ cæteris necessaria dicuntur. Baptismus enim unicuique sine ulla adjunctione necessarius esse, Salvatore his verbis declaravit: Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, non potest introire in regnum Dei. Penitentia verò illis tantummodo necessaria est, qui se post Baptismus aliquo mortali peccato obstrinxerunt; neque enim æternum exitum effugere poterunt, nisi eos admissi peccati ritè penituerit. Ordo præterea, etsi non singulis fidelibus, toti tamen Ecclesie omnino necessarius est. Verùm si dignitas in Sacramentis spectetur, Eucharistia sanctitate, & mysteriorum numero, ac magnitudine longè cæteris antecellit; quæ omnia facilitas intelligitur, cum suo loco ea, quæ ad singula Sacramenta pertinent, explicabuntur. Deinceps vivendum est, à quo hæc sacra, & divina instituta semper Ecclesia catholica servavit, idque facere proponant, quòd Ecclesia in ea administratione facit, verè Sacramenta conficiant, & conferant: ita ut gratiæ fructum nulla res impedire possit, nisi, qui ea suscipiunt, se ipsos tanto bono fraudare, & Spiritui Sancto velint obstistere. Hanc verò in Ecclesia certam, & exploratam sententiam semper fuisse, Sanctus Augustinus in iis disputationibus, quas adversus Donatistas conscripsit, clarissimè demonstravit. Quòd si etiam scripture testimonia querimus, ipsum Apostolum, his verbis loquentem, audiamus: Ego, inquit, plantavi, Apollo rigavit; sed Deus incrementum dedit; itaque neque qui plantat, est aliquid, neque

cramenta à Deo ipso per Christum instituta esse: quemadmodum, ab eo quoque intus dispensari, certa, & constanti fide tenendum est; hoc enim testimonium de illo se accepisse Sanctus Joannes affirmat, cum ait: Qui misit me baptizare in aqua, ille mihi dixit: super quem videris Spiritum descendentem, & manentem super eum, hic est, qui baptizatus in Spiritu Sancto. Sed quoniam Deus Sacramentorum auctor, & dispensator sit, ea tamen non per Angelos, verùm per homines ministrari in Ecclesia voluit. Non minus enim ministrorum officio, quam materia, & forma; ad Sacramenta conficienda opus esse, perpetua Sanctorum Patrum traditione confirmatum est. Atque hi quidem ministri, quoniam in sacra illi functione non suam, sed Christi personam gerunt, ea re fit, ut, sive boni, sive mali sint, modò ea forma, & materia intantur, quam ex Christi mysteria accepimus; neque enim dubitandum est, quin præclari aliquis muneris dignitas, ejus, à quo donum ipsum profectum est, dignitate, & præstantia quàm maximè augeatur. Sed ea questio difficilè explicationem habere non potest. Nam cum Deus sit, qui homines justos efficiat; ipsa verò Sacramenta justitiæ adipiscendæ mirifica quædam instrumenta sint; patet, eundemque Deum in Christo justificationis, & Sacramentorum auctorem agnoscendum esse. Præterea, Sacramenta eam vim, & efficientiam continent, quæ ad intimam animam penetrat. Cum verò unus Dei potentie proprium sit, in corda & mentes hominum illabi; ex hoc etiam perspicitur, Sa-

Joan. 1.

S. August.

1. Cor. 3.

neque qui rigat, sed qui incrementum dat, Deus. Ex quo loco satis intelligitur, quemadmodum arboribus nihil obest eorum improbitas, quorum manu sate sunt; ita nihil vitii aliena culpa contrahi illis posse, qui malorum hominum ministerio Christo insiti sunt. Quare, ut ex D. Joannis Evangelio Sancti Patres nostri docuerunt, Judas etiam Iscariotes plures baptizavit: ex quibus tamen neminem iterum baptizatum fuisse legimus: ita ut præclarè D. Augustinus scriptum reliquerit: Dedit Baptismum Judas, & non baptizatum est post Judam: dedit Joannes, & baptizatum est post Joannem: quia, si datum est à Juda, Baptisma Christi erat: quod autem à Joanne datum est, Joannis erat: non Judam Joanni, sed Baptismum Christi, etiam per Judæ manus datum, Baptismo Joannis, etiam per manus Joannis dato, rectè præponimus.

S. August. just. dicit. 19.

Sacramenta nova legis impura conscientia ministrantur, quam perniciosum ipsis ministris, & de eorum actu.

Neque verò Pastores, alive Sacramentorum ministri, cum hæc audiunt, satis sibi esse arbitrentur, si, posthabita morum integritate, ac conscientia munditia, illud tantum cogitent, quo modo Sacramenta ab illis ritè ministrantur; id enim etsi diligenter curandum est, in hoc tamen omnia, quæ ad eam functionem pertinent, posita non sunt. Memisse autem semper debent, Sacramenta à nra quidem virtute, quæ illis inest, nunquam amittere; at verò impurè ea ministrantibus æternam perniciem, & mortem afferre. Sancta enim, quod semel, atque iterum, ac sæpius admonere oportet, sanctè, & religiose tractanda sunt. Peccatori, ut est apud Pro-

phetam, dixit Deus: Quare tu enarras justitias meas, & assumis testamentum meum per os tuum? tu verò odisti disciplinam. Quod si homini peccatis contaminato minus licet de rebus divinis agere: quantum ab eo scelus concipi existimandum erit, qui sibi multorum scelerum conscius est, nec tamen sacra mysteria polluto ore conficere, vel in fœdas manus sumere, contractare, atque aliis porrigere, & ministrare vereatur? Cum præsertim apud Sanctum Dionysium scriptum sit, malis symbola (ita enim Sacramenta appellat) ne contingere quidem permissum esse, Sanctitatem igitur sacrarum rerum ministri in primis sectentur, purè ad Sacramenta ministranda accedant, atque ita se ad pietatem exerceant, ut ex eorum frequenti tractatione, & usu, uberiorem in dies gratiam, adjuvante Deo, consequantur.

Sed jam, his rebus explicatis, docendum erit, quinam Sacramentorum effectus sit: id enim Sacramenti definitioni, quæ supra tradita est, non parum lucis allaturum videtur, si autem duo præcipuè numerantur. Ac principem quidem locum meritò gratia illa obtinet, quam usitato à sacris Doctoribus nomine justificantem vocamus; ita enim Apostolus apertissime nos docuit, cum inquit: Christum dilexisse Ecclesiam, & se ipsum tradidisse pro ea, ut illam sanctificaret, mundans eam lavacro aque in verbo. Quo autem pacto tanta res, & tam admirabilis per Sacramentum efficiatur, ut, quemadmodum S. Augustini sententia celebratum est, Aqua corpori abluit, & cor tangat; id qui-

Psal. 49.

S. Dionys. nyr.

Eph. 5.

D. August. gust.

quidem humana ratione, atque intelligentia comprehendi non potest. Constitutum enim esse debet, nullam rem sensibilem suapte natura ea vi præditam esse, ut penetrare ad animam queat. At fidei lumen et cognoscimus, omnipotentis Dei virtutem in Sacramentis inesse, quæ id efficiant, quod sua vi res ipsæ naturales præstare non possunt. Quocirca ne ulla unquam hujus effectus dubitatio in animis fidelium resideret, cum ministrari Sacramenta cœptum est, voluit clementissimus Deus, quid illa interius efficiant, miraculorum significationibus declarare; ut eadem perpetuò interius fieri constantissimè crederemus, quamvis longè à nostris sensibus remota essent.

Matth. 3. Itaque, ut omittamus, Salvatore nostro in Jordane baptizato, caelos apertos esse, & Spiritum Sanctum columbae specie apparuisse; ut admoneremur, ejus gratiam, cum salutari fonte abluimur, in animam nostram infundi: ut hoc inquam, omittamus, (magis enim ad Baptismi sanctificationem, quam ad Sacramenti administrationem pertinet) nomine legimus, cum Pentecostes die Apostoli Spiritum Sanctum acceperunt, quo deinde ad prædicandam fidei veritatem, adeundaque pro Christi gloria pericula alacrioris, & fortiores fuerunt, tunc, facta repente de celo sonitu, tanquam adveniens spiritus vehementis, apparuisse illis dispersitas linguæ quasi ignis? Ex quo intellectum est, Sacramento Confirmationis eundem nobis Spiritum tribui, easque vires addi, quibus possimus caræ, mundo, & Satanae, perpetuis scilicet hostibus nostris, fortiter repugnare,

& resistere. Atque hæc miracula, quoties Apostoli Sacramenta ista ministrarent, initio nascentis Ecclesie aliquandiu visa sunt, donec firmata jam fide, & corroborata, fieri desierunt.

Ex iis igitur, quæ de priori Sacramentorum effectu, gratia scilicet justificante, demonstrata sunt, illud etiam planè constat, excellentiorem, & præstantiorem vim Sacramentis novæ legis inesse, quam olim veteris legis Sacramenta habuerunt: quæ cum infirma essent, egenaque elementa, iniquitatos sanctificantibus ad emundationem carnis, non anime; quare, ut signa tantum earum rerum, quæ mysteriis nostris efficienda essent, instituta sunt. At verò Sacramenta novæ legis, ex Christi latere manantia, qui per Spiritum Sanctum semetipsam obtulit immaculatum Deo, emundant conscientiam nostram ab operibus mortuis, ad servandum Deo viventem; atque ita eam gratiam, quam significant, Christi sanguinis virtute operantur. Quocirca, si ea cum antiquis Sacramentis conferamus, præterquam quòd plus efficacia habent, & utilitate uberiora, & sanctitate augustiora esse inveniuntur. Alter vero Sacramentorum effectus non quidem omnibus communis, sed trium tantummodo proprius, Baptismi, Confirmationis, & Ordinis sacri, est character, quem anime imprimunt. Nam cum Apostolus ait: Unxit nos Deus, quæ & signavit nos, & dedit pignus spiritus in cordibus nostris: voce illa, signavit, non obscure characterem descripsit, cujus proprium est, aliquid signare, & notare. Est autem character, veluti insigne quoddam

De excellentia Sacramentorum novæ legis ad votum comparatorum, & de characteribus. Hebr. 9.

2. Cor. 1.

anima impressum, quod deleri nunquam potest, eique perpetuo inheret: de quo ita apud S. Augustinum scriptum est: An minus forte Sacramenta Christiana, quam corporalis hæc nota, qua scilicet, miles insignitur, poterunt? Illa namque militi ad militiam, quam deseruisset, revertenti, non nova imprimitur, sed antiqua cognoscitur, & approbat. Jam verò character hoc præstat, tum ut apti ad aliquid sacri suscipiendum, vel peragendum efficiamur; tum ut aliqua nota alter ab altero internoscat. Ac Baptismi quidem character utrumque consequimur, ut ad alia Sacramenta percipienda reddamur idonei, & eo præterea fidelis populus à gentibus, quæ fidem non colunt, distinguatur. Idem autem in characterè Confirmationis, & Sacri Ordinis licet cognoscere: quorum altero veluti Christi milites ad ejus nominis publicam confessionem, & propugnationem, ac contra insitum nobis hostem, & spiritualia nequitiæ in celestibus armamur, atque instruimur, simulque ab iis, qui nuper baptizati, tamquam modo geniti infantes sunt, discernimur; alter verò tum potestatem Sacramenta conficiendi, & ministrandi conjunctam habet, tum eorum, qui ejusmodi potestate præditi sunt, à reliquo fidelium coetu distinctionem ostendit. Tenenda igitur est catholice Ecclesie regula, qua docemur, tria hæc Sacramenta characterem imprimere, neque ullo unquam tempore iteranda esse.

Hæc sunt quæ generatim de Sacramentis tradenda erunt; in cuius argumenti explicatione, Pastores

duo potissimum efficere omni studio conentur. Primum est ut fideles intelligant, quanto honore, & cultu, & veneratione hæc divina, & celestia munera digna sint; alterum verò, ut quoniam à clementissimo Deo ad commune omnium salutem proposita sunt, iis piè & religiose utantur, atque ita Christianæ perfectionis desiderio exardescant: ut, si Penitentia præsertim, & Eucharistiæ saluberrimo usu aliquandiu careant, plurimum damni se fecisse existiment. Hæc autem facile Pastores assequi poterunt, si, quæ de Sacramentorum divinitate, & fructu supra dicta sunt, auribus fidelium sæpius inculcabunt: primum, à Domino Salvatore nostro, à quo nihil nisi perfectissimum proficisci potest, instituta esse: præterea, cum ministrantur, Spiritus Sancti intima cordis nostri permeantis efficacissimum munus præsto esse: deinde, admirabili, & certa curandarum animarum virtute prædita esse: tum, per ea immensas illas Dominicæ passionis divitias ad nos derivari. Postremò verò ostendent, totum Christianum ædificium firmissimo quidem lapidis angulari fundamento inniti; verum, nisi verbi Dei predicatione, & Sacramentorum usu unidique fulciatur, magnopere verendum esse, ne magna ex parte labefactatum concidat; ut enim per Sacramenta in vitam suscipimur, ita hoc veluti pabulo alimur, conservamur, augemur.

DE BAPTISMI SACRAMENTE.

Ex iis quidem, quæ hactenus de Sacramentis universè tradita sunt,

sunt, cognosci potest, quam necessarium sit ad Christianæ religionis, vel doctrinam percipiendam, vel pietatem exercendam, ea intelligere, quæ de illorum singulis credenda catholica Ecclesia proponit: sed, si quis diligentius Apostolum legerit, sine dubitatione ita statuet, perfectam Baptismi cognitionem à fidelibus magnopere requiri: adeò non solum frequenter, sed gravibus verbis, & spiritu Dei plenis, ejus mysterii memoriam renovat, divinitatem commendat, atque in eo Redemptoris nostri mortem, sepulchram, & resurrectionem nobis ante oculos, tum ad contemplandum, tum ad imitandum constituit. Quare Pastores nunquam se satis multam operam, & studium in hujus Sacramenti tractatione collocasse arbitrentur: verum, præter eos dies, in quibus more majorum divina Baptismi mysteria potissimum explananda essent, in sabbato magno Paschæ, & Pentecostes, quo tempore Ecclesia summa cum religione, maximisque caeremoniis hoc Sacramentum celebrare consueverat, aliis etiam diebus occasionem capient de hoc argumento disserendi. Atque illud in primis tempus maxime opportunum ad eam rem videri poterit, si interdum, cum Baptismus alicui ministrandus sit, fidelis populi multitudinem convenisse animadverterit; tunc enim facilis multitudo erit, si minus liceat omnia capita, quæ ad hoc Sacramentum attinent, persequi; unum saltem, aut alterum docere, cum fideles earum rerum doctrinam, quam auribus percipiunt, simul etiam Sacris Baptismi caeremoniis, ex

pressam vident, pioque, & attentò animo contemplantur. Ex quo deinde fiet, ut unusquisque, iis rebus admonitus, quas in alio geri videat, secum recordeatur, qua se sponsione Deo obligaverit, cum Baptismo initiatus est; simulque illud cogitet, an vita, & moribus talem se præbeat, qualem ipsa Christiani nominis professio pollicetur. Ut igitur, quæ docenda erunt, dilucide exponantur: quænam sit Baptismi natura, & substantia, aperiendum est, si prius tamen ipsius vocis significatio explicetur. Ac Baptismum quidem græcum esse nomen nemo ignorat; quod etsi in sacris litteris non solum eam ablutionem, quæ cum Sacramento conjuncta est, sed etiam omne ablutionis genus, quod aliquando ad passionem translatum est, significat; tamen apud Ecclesie scriptores non quavis corporis ablutionem declarat, sed eam, quæ cum Sacramento conjungitur, nec sine præscripta verborum forma ministratur; qua quidem significatione Apostoli ex Christi Domini instituto frequentissime usi sunt.

Alla quoque nomina ad eandem rem significandam Sancti Patres usurparunt. Sacramentum enim Fidei appellari, quod illud suscipientes, universam Christianæ religionis Fidem profiteantur, D. Augustinus testatur. Alii verò, quia fide corda nostra illuminantur, quam in Baptismo profiteamur; hoc Sacramentum illuminationem vocarunt; nam & Apostolus ita inquit: Rememoramini pristinus dies, in quibus illuminati, magnum certamen sustinistis passivum: tempus nimirum, quo baptizati erant,

D. August.

Hebr.

10.

erant, significans. Chrysostomus præterea in oratione, quam ad baptizatos habuit, tum expurgationem, quia per Baptismum expurgamus vetus fermentum, ut simus nova conspersio, tum sepulchram, tum plantationem, tum crucem Christi nominat: quartum omnium appellationum causam ex Epistola ad Romanos scripta licet colligere. Cur autem D. Dionysius principium sanctissimorum mædatorum vocaverit, perspicuum est; cum hoc Sacramentum veluti janua sit, qua in Christianæ vitæ societatem ingredimur, atque ab eo divinis præceptis obtemperandi initium facimus. Atque hæc de nomine breviter exponenda erunt.

Quod autem ad rei designationem attinet, etsi multæ ex Sacris Scripturis afferri possunt, illa tamen aptior, & commodior esse videtur, quam ex verbis Domini apud Joannem, & Apostoli ad Ephesios licet intelligere; nam cum Salvator dicat: Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, non potest introire in regnum Dei: & Apostolus, cum de Ecclesia loqueretur: Mundans eam lavacro aquæ in verbo: ita fit, ut rectè, & appositè definiatur, Baptismum esse Sacramentum regenerationis, per aquam in verbo. Natura enim ex Adam filii iræ nascitur, per Baptismum verò in Christo filii misericordie renascimur; siquidem dedit hominibus potestatem filios Dei fieri, iis qui credunt in nomine ejus, qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt. Sed quibuscumque tandem verbis, Baptismi naturam explicari contigerit, docendus erit populus

hoc Sacramentum confici ablutione, cui ex Domini Salvatoris instituto certa & solemnia verba necessariò adhibentur, quemadmodum semper Sancti Patres docuerunt, quod apertissimo illo D. Augustini testimonio demonstratur: Accedit verbum ad elementum, & fit Sacramentum. Id verò eò diligentias monere oportebit, ne fortè fideles in eum errore inducantur, ut existiment, quod vulgò dici solitum est, aquam ipsam, quæ ad conficiendum Baptismum in sacro fonte asservatur, Sacramentum esse; tunc enim Sacramentum Baptismi dicendum est, cum aqua ad abluendum aliquid, additis verbis, quæ à Domino instituta sunt, re ipsa utimur. Jam verò, quoniam singula Sacramenta ex materia, & forma constitui initio diximus, cum generatione de omnibus Sacramentis ageretur, idcirco, quæ utraque sit in Baptismo, à Pastoribus declarandum erit. Materiam igitur, sive elementum hujus Sacramenti, esse omne naturalis aquæ genus, sive ea maris sit, sive fluvii, sive paludis, sive putei, aut fontis, quæ sine ulla adjunctione aqua dici solet; nam & Salvator docuit: Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, non potest introire in regnum Dei: & Apostolus inquit, Ecclesiam lavacro aquæ mundantem esse. Et in B. Joannis Epistola scriptum legitur: Tres sunt, qui testimonium dant in terra, spiritu, aqua, & sanguis. Quod etiam aliis sacrarum litterarum testimoniis comprobatur. Quod verò à Joanne Baptista dictum est, venturum esse Dominum, qui baptizaret in Spiritu Sancto, & igne;

D. Augustus.

Joan. 3.

Ad Ephe. 5.

1. Joan.

Matth.

3.

id

id quidem nullo modo de Baptismi materia intelligendum est; sed vel ad intimum Spiritus Sancti effectum, vel certè ad miraculum referri debet, quod die Pentecostes apparuit, cum Spiritus Sanctus è celo in Apostolos ignis specie delapsus est; de quo alio loco Christus Dominus noster prædixit: Joannes quidem baptizavit aqua: vos autem baptizabimini Spiritu Sancto, non post multos hos dies.

Act. 1.

Act. 1.

Figure

ra, &

Prophe-

tia anti-

que bap-

tismi.

Gen. 6.

1. P et

3.

1. Cor.

10.

4. Reg.

Joan. 5.

5.

Isai. 55.

Ezech.

47.

Zachar.

13.

Verum idem quoque à Domino tum figuris, tum Prophetarum oraculis significatum esse, ex divinis scripturis animadvertimus. Diluvium enim; quo mundus purgatus est, quòd multa malitia hominum esset in terra, & cuncta cogitatio cordis intenta esset ad malum, hujus aquæ figuram, & similitudinem gessisse, Apostolorum Princeps in priori Epistola ostendit. Et maris rubri transitum ejusdem aquæ significationem habuisse, D. Paulus ad Corinthios scribens, exposuit; ut interim omittamus, tum Naaman Syri ablutionem, tum probaticæ piscine admirabilem vim, & alia id genus multa, in quibus hujus mysterii symbolum inesse facile apparet. De prædictionibus autem dubitare nemo potest, quin aquæ illæ, ad quas tam liberaliter Isaias Propheta omnes sitientes invitavit, vel quas è templo egredientes Ezechiel in spiritu vidit, tum præterea fons ille, quem domui David, & habitantibus Hierusalem paratum in ablationem peccatoris, & menstruæ Zachariæ prænuñciavit, ad salutarem Baptismi aquam indicandam, atque exprimeandam pertineant. Quantum

verò Baptismi naturæ, & virtutis consentaneum fuerit, ut ejus propria materia aqua institueretur, pluribus quidem rationibus D. Hieronymus ad Oceanum scribens demonstravit. Sed quod ad hunc locum attinet, Pastores docere in primis poterunt, quoniam hoc Sacramentum omnibus sine ulla exceptione ad consequendam vitam necessarium erat, idcirco aquæ materiam, quæ nunquam non præsto est, atque ab omnibus facile parari potest, maxime idoneam fuisse. Deinde aqua effectum Baptismi maxime significat; ut enim aqua sordes abluit, ita etiam Baptismi vim, atque efficientiam, quod peccatorum macule eluuntur, optime demonstrat. Accedit illud, quod, quemadmodum aqua refrigerandis corporibus aptissima est, sic Baptismo cupiditatum ardor magna ex parte restinguitur. Illud verò animadvertendum est, quavis aqua simplex, quæ nihil aliud admixtum habet, materia apta sit ad hoc Sacramentum conficiendum, quoties scilicet Baptismi ministrandi necessitas incidat; tamen ex Apostolorum traditione semper in catholica Ecclesia observatum esse, ut cum solemnibus ceremoniis Baptismus conficitur, sacrum etiam Chrisma addatur, quo Baptismi effectum magis declarari perspicuum est. Docendus quoque erit populus, etsi aliquando incertam esse potest, utrum hæc, an illa vera aqua sit, qualem Sacramenti perfectio requirit; hoc tamen pro certo habendum esse, nunquam ex alia materia, quam ex aquæ naturalis liqore, Baptismi Sacramentum ulla ratione confici posse.

D. Hieron.

*Quam
vis ne-
cessaria
forma
Baptis-
mi cog-
nitio.*

Sed duarum partium, ex quibus Baptismus constare debet, postquam altera, hoc est materia, diligenter explicata fuerit, studebunt Pastores eadem diligentia formam etiam tradere, quae est altera ejus pars maxime necessaria. In hujus autem Sacramenti explicatione, eo majori cura, & studio elaborandum putabunt, quod tam sancti mysterii notitia non solum sua sponte fideles vehementer delectare potest, quod quidem in omni divinarum rerum scientia communiter evenit, verum etiam ad usum ferè quotidianum summo operè expetenda est. Cum enim sepe incidant tempora, quemadmodum suo loco planius dicitur, in quibus, tum ab aliis de populo, tum sapissimè à mulierculis Baptismus ministrari oporteat; ita fit, ut promiscuè omnibus fidelibus ea, quae ad hujus Sacramenti substantiam pertinent, cognita, & perspecta esse debeant. Quare dilucidis, & apertis verbis, quae facile percipi ab omnibus possint, Pastores docebunt, hanc esse perfectam & absolutam Baptismi formam, Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Ita enim à Domino, & Salvatore nostro traditum est, cum Apostollis apud Mattheum praecepit: Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Ex illo autem verbo, Baptizantes, Catholica Ecclesia, divinitus edocta, optime intellexit, in hujus Sacramenti forma actionem ministri exprimentam esse: quod quidem fit, cum dicitur, Ego te baptizo. Ac quoniam, praeter ministros, tum illius personam, qui

*Matth.
28.*

baptizatur, tum principalem causam, quae Baptismus efficit, significare oportebat: idcirco illud pronomen, TE, & distincta divinarum personarum nomina adduntur, ut absoluta Sacramenti forma iis verbis concludatur, quae modo exposita sunt, Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Neque enim sola Filii persona, de quo à Joanne scribitur: Hic est, qui baptizat; sed simul omnes Sancte Trinitatis personae ad Baptismi Sacramentum operantur. Quod autem, In nomine, non, in nominibus, dictum est; hoc planè declarat unam Trinitatis naturam, & divinitatem; etenim hoc loco, Nomen, ad personas non refertur, sed divinam substantiam, virtutem, & potestatem, quae una, & eadem est in tribus personis, significat. Sed in hac forma, quam integram, & perfectam esse ostendimus observandum est, quaedam prorsus necessaria esse, quae si omitantur, Sacramentum confici non potest; quaedam verò non ita necessaria, ut, si desint, Sacramenti ratio non constet: cujusmodi est vox illa, Ego: cujus vis in verbo BAPTIZO continetur: immò verò in Ecclesiae Graecorum variata dicendi ratione praetermitti consuevit: propterea quòd nullam fieri oportere ministri mentionem judicaverunt: ex quo factum est, ut in Baptismo hac forma passim utantur: Baptizetur servus Christi in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti: à quibus tamen perfectè Sacramentum ministrari, ex Concilii Florentini sententia, & definitione apparet; cum iis verbis satis explicetur id, quod ad Baptismi veri-

Joan. 1.

Act. 2.

Act. 8.

*S. Amb.
& Basil.*

*Ad Gal.
3.*

veritatem attinet, nimirum ablutio, quae tunc re ipsa peragitur. Quod si etiam aliquando tempus faulse dicendum est, cum Apostoli in nomine tantum Domini Jesu Christi baptizarent; id quidem Spiritus Sancti afflatu eos fecisse, exploratum nobis esse debet; ut initio nascentis Ecclesiae Jesu Christi nomina predicatio illustrior fieret, divinaque, & immensa ejus potestas magis celebraretur. Deinde verò rem penitus introspectientes, facile intelligemus, nullam earum partium in ea forma desiderari, quae ab ipso Salvatore praescripte sunt; qui enim Jesum Christum dicit, simul etiam Patris personam, à quo unctus, & Spiritum Sanctum, quo unctus est, significat. Quamquam dubium fortasse videri potest, an hujusmodi forma Apostoli aliquem baptizaverint, si Ambrosii, & Basilii Sanctissimorum, & gravissimorum Patrum auctoritatem sequi volumus, qui ita Baptismus in nomine Jesu Christi interpretati suat, ut dixerint, iis verbis significari Baptismus, non qui à Joanne, sed qui à Christo Domino traditus esset, tametsi à communi, & usitata forma, quae distincta trium personarum nomina continet, Apostoli non discederent. Atque hoc loquendi genere Paulus etiam in Epistola ad Galatas usus videtur, cum inquit: Quicumque in Christo baptizati estis, Christum induistis: ut significaret, in fide Christi, nec alia tamen forma, quam idem Salvator, & Dominus nostro servandam praeeperat, baptizatos esse.

Hactenus igitur de materia, & forma, quae ad Baptismi substantiam maxime pertinent, fideles

docere satis fuerit. Quoniam verò in hoc Sacramento conficiendo legitime etiam ablutiois rationem servari oportet; idcirco ejus quoque partis doctrina à Pastoribus tradenda est, atque ab eis breviter explicandum, communi Ecclesiae more, & consuetudine receptum esse, ut Baptismus uno aliquo ex tribus modis confici posset; nam qui hoc Sacramento initiari debent, vel in aquam merguntur, vel aqua in eos infunditur, vel aquae aspersione tinguntur. Ex his autem ritibus quicumque serventur, Baptismus verè perfici credendum est; aqua enim in Baptismo adhibetur ad significandam animae ablutioem, quae efficitur quare Baptismus ab Apostolo lavacrum appellatus est. Ablutio autem non magis fit, cum aliquis aqua mergitur, quod diu à primis temporibus in Ecclesia observatum animadvertimus; quam vel aquae effusione, quod nunc in frequentu usu positum videmus, vel aspersione, quemadmodum à Petro factum esse colligitur, cum uno die tria millia hominum ad fidei veritatem traxerit, & baptizavit. Utrum verò unica, an tria ablutio est; utrovis enim modo, & antea in Ecclesia Baptismus verè confectam esse, & nunc confici posse, ex D. Gregorii Magni Epistola ad Leandrum scripta, satis apparet. Retinendus est tamen à fidelibus ritus, quem unusquisque in sua Ecclesia servari animadvertit. Atque illud praecipue monere oportet, non quamlibet corporis partem, sed potissimum caput, in quo omnes tum interiores, tum externi sensus vigent, abluendum, tum

*Ad Eph.
5.*

Act. 2.

*D. Gre-
gor.*

M
simul-

simulque ab eo, qui baptizat, non ante, aut post ablutionem verba Sacramenti, quæ formam continent, sed eodem tempore, quo ablutio ipsa peragitur, pronuntiandam esse. His expositis, conveniet præterea docere, atque in memoriam fidelium reducere, Baptismum, quemadmodum & reliqua Sacramenta, à Christo Domino institutum esse. Hoc igitur Pastores frequenter doceant, explicabuntque duo diversa tempora Baptismi notanda esse; alterum, cum Salvator cum instituit; alterum, cum lex de eo suscipiendo sancita est. Ac, quod ad primum attinet, tunc à Domino hoc Sacramentum institutum esse perspicitur, cum ipse à Joanne baptizatus sanctificandi virtutem aquæ tribuit; testatur enim Sancti Gregorius Nazianzenus, & Augustinus, eo tempore aquæ vim generandi in spirituales scilicet vitam datam esse. Et alio loco ita scriptum reliquit: Ex quo Christus in aqua mergitur, ex eo omnia peccata abluit aqua. Et alibi: Baptizatur Dominus: non mundari indigens, sed tactu mundi carnis aquas mundans, ut eam abluendi habeant. Atque ad vim rem illud maximo argumento esse potuit, quod tunc Sanctissima Trinitas, in cujus nomine Baptismus conficitur, nomen suum præsens declaravit. Vox enim Patris audita est: Filii persona aderat: & Spiritus Sanctus in columbe specie descendit: præterea oculi aperti sunt, quò nobis jam per Baptismum licet ascendere. Quòd si quis scire cupiat, quam ratione tanta, & tam divina virtute à Domino aquis tributa sit: id quidem humanam intelligentiam

superat: hoc verò satis percipi à nobis potest, Baptismo à Domino suscepto, sanctissimi, & purissimi ejus corporis tactu aquam ad Baptismi salutarem usum consecratam esse; ita tamen, ut hoc Sacramentum, etsi ante passionem institutum fuerit, à passione tamen, quæ omnium Christi actuum tanquam finis erat, vim, & efficientiam duxisse, credendum sit. Sed de altero etiam, quò scilicet tempore lex de Baptismo lata fuerit, nullus dubitandi locus relinquitur; nam inter Sacros Scriptores convenit, post Domini resurrectionem, cum Apostolis præcepit: Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti ex eo tempore omnes homines, qui salutem æternam consecuturi erant, lege de Baptismo teneri cepisse. Quod quidem ex Apostolorum Principis auctoritate colligitur, cum inquit: Regeneravit nos in spem vivam per resurrectionem Jesu Christi ex mortuis. Idemque ex illo Pauli loco: Se ipsum tradidit pro ea, ut illum sanctificaret, (cum de Ecclesia loqueretur) mundans eam lavacro aquæ in verbo, licet cognoscere; uterque enim Baptismi obligationem ad tempus, quod mortem Domini consecutus est, videtur retulisse: ut dubitandum nullo modo sit, verba etiam illa Salvatoris: Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, non potest introire in regnum Dei; id ipsius tempus spectasse, quod post passionem futurum erat. Ex his igitur, si accuratè à Pastoribus tractentur, haud dubium esse potest, quia fideles maximam in hoc Sacramento

Matth.
28.

Marc.
16.

1. Pet.
1.

Ad Ep.
5.

Joan. 3.

4. Reg.
6.

Qui
Proprii
ministri
Baptismi.

1. Cor.
14.

Matth.
28.

ment; dignitatem agnoscant, ac summa animi pietate venerentur: præsertim verò cum cogitarint, præclara illa, & amplissima munera, quæ cum Christus Dominus baptizaretur, miraculorum significationibus declarata sunt, singulis, cum baptizantur, intima Spiritus Sancti virtute donari, atque impertiri. Ut enim si, quemadmodum Elisei puero contigit, nobis oculi ita aperirentur, ut cælestes res intueri possemus, nemo adeò communi sensu carere putandus esset, quem divina Baptismi mysteria in maximam admirationem non traducerent; cur idem etiam eventurum non existimemus, cum à Pastoribus hujus Sacramenti divinitus ita expositæ fuerint, ut eas fideles si non corporis oculis, at mentis acie, fidei splendore illuminatæ, contemplari queant?

Jam verò, à quibus ministris hoc Sacramentum conficiatur non utiliter modò, sed necessario tradendum videtur; tum ut ii, quibus præcipue hoc munus commissum est, illud sanctè, & religiose curare studeant; tum ut ne quis, tamquam fines suos egressus, in alienam possessionem intempèstivè ingrediatur, vel superbè irrumperet; cum in omnibus ordinem servandum esse Apostolus admonet. Decentur igitur fideles, triplicem esse eorum ordinem: ac in primo quodam Episcopus, & Sacerdotes collocandos esse, quibus datum est, ut jure suo, non extraordinaria aliqua potestate, hoc munus exerceant; his enim in Apostolis acceptum est à Domino. Euntes baptizantes; quæ tamvis Episcopi, ne graviozem illam docendi populi curam deserere cogèrentur, Baptismi

ministerium Sacerdotibus relinquere soliti essent. Quòd verò Sacerdotes jure suo hanc functionem exerceant; ita ut præsertim etiam Episcopo ministrare Baptismum possint, ex doctrina Patrum, & usu Ecclesie constat; nam cum ad Eucharistiam consecrandam instituti sint, quæ est pacis, & unitatis Sacramentum, consentaneum fuit, potestatem iis dari omnia illa administrandi, per quæ necessariò hujus pacis, & unitatis quilibet particeps fieri posset. Quòd si aliquando Patres Sacerdotibus, sine Episcopi venia, baptizandi jus permissum non esse dixerint, id de eo Baptismo, qui certis annis digbus solemnè cæremonia administrari consueverat, intelligendum videtur. Secundum ministrorum locum obtinent Diaconi, quibus, sine Episcopi, aut Sacerdotis consensu, non licere hoc Sacramentum administrare, plurima Sanctorum Patrum decreta testantur. Extremus ordo illorum est, qui, cogente necessitate, sine solemnibus cæremoniis baptizare possunt: quo in numero sunt omnes, etiam de populo, sive maris, sive femine, quamcumque illi sectam profiteantur; nam & judæis quoque, & infidelibus, & hæreticis, cum necessitas cogit, hoc minus permissum est: si tamen id efficere propositum eis fuerit, quod Ecclesia Catholica in eo administrationis genere efficit. Hæc autem cum multa veterum Patrum, & Conciliorum decreta confirmarunt, tum verò à Sacra Tridentina Synodo anathema in eos sancitum est, qui dicere audeant Baptismum, qui etiam datur ab hæreticis in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, cum

intentione faciendi quod facit Ecclesia, non esse verum Baptismum. In quo profectò summam Domini nostri bonitatem, & sapientiam licet admirari; nam cum hoc Sacramentum necessariò ab omnibus percipiendum sit; quemadmodum aquam ejus materiam insituit, qua nihil magis commune esse potest: sic etiam neminem ab ejus administratione excludi voluit; quamvis, ut dictum est, non omnibus liceat solemnes caeremonias adhibere: non quidem quòd ritus, aut caeremonie plus dignitatis, sed quòd minus necessitatis, quàm Sacramentum, habeant. Neque verò, hoc minus ita omnibus promiscuè permissum esse, fideles arbitrentur, quin ordinem aliquem ministrorum statuere maximè deceat; mulier enim si mares adsint, laicus item presente clerico, tum clericus coram Sacerdote, Baptismi administrationem sibi sumere non debent. Quamquam obstetrices, quæ baptizare consueverunt, improbandæ non sunt, si interdum, presente aliquo viro, qui hujus Sacramenti conficiendi minimè peritus sit, quod alias viri magis proprium officium videretur, ipse exequantur.

De par-
rinis
bapti-
zando-
rum.

Accedit autem ad eos ministros, qui, ut hactenus declaratum est, Baptismum conficiunt, aliud etiam ministrorum genus, qui ad sacram, & salutarem abluitionem celebrandam ex vetustissima Catholica Ecclesie consuetudine adhiberi solent; ii nunc patrini, olim susceptores, sponsores, seu fidejussores, communi vocabulo, à rerum divinarum scriptoribus vocabantur. De quorum numero, quoniam ad omnes ferè laicos pertinet, accu-

ratè à Pastoribus agendum erit, ut fideles intelligant, quæ potissimum ad illud rectè perficiendum necessaria sint. In primis verò explicare oportet, quæ causa fuerit, cur ad Baptismum præter Sacramenti ministros, patrini etiam, & susceptores adjungerentur: quod quidem optimo jure factum esse, omnibus videbitur, si meminerint, baptismum esse spirituales regenerationem, per quam filii Dei nascimur; de ea enim ita loquitur D. Petrus: Sicut modo geniti infantes rationabiles, sine dolo lac concupiscite. In Ecclesia, postquam aliquis in hanc lucem editus est, nutritur, & pedagogo indiget, quorum ope, atque opera educatur, ac doctrina, & bonis artibus erudiatur: ita etiam necesse est, ut, qui ex Baptismi fonte vitam spiritualem vivere incipiunt, alicujus fidei, & prudentiæ committantur, à quo Christianæ religionis præcepta haurire, ad omnemque pietatis rationem institi possint, atque ita paulatim in Christo adulescere, donec tandem viri perfecti, juvante Domino, evadant, cum præsertim Pastoribus, qui publica parochiarum curationi præpositi sunt, tantum temporis non superis, ut privatam illam curam pueros in fide erudiendi, suscipere possint. Hujus autem vetustissime consuetudinis præclarum testimonium à D. Dionysio habemus, cum inquit: Divinis nostris ducibus (sic enim Apostolos vocat) in mentem venit, & visum est suscipere infantes, secundum istum sanctum modum, quòd naturales parentes pueri eum cuidam docto in divinis, veluti pedagogo, traderent, sub quo, sicut sub divino patre,

&

1. Pet.
2.

Hygi-
nius. Pa-
pa.

& salvationis sancte susceptore, reliquum vite puer degeret. Eandem verò sententiam confirmat Hyginii auctoritas. Quomobrem sapientissimè à Sancta Ecclesia constitutum est, ut non solum is, qui baptizatus cum baptizato, sed etiam susceptor cum eo, quem suscipit, & cum ejus veris parentibus affinitate devincantur; ita ut legitima nuptiarum fœdera inter hos omnes iniri non possint, atque inita dirimantur. Præterea docere oportet fideles, quæ sint susceptoris partes; etenim hoc munus adeò negligenter in Ecclesia tractatur, ut nudum tantum hujus functionis nomen relictum sit; quid autem Sancti in eo contineatur, ne suspicari quidem homines videantur. Hoc igitur universe susceptores semper cogitent, se hac potissimum lege obstrictos esse, ut spirituales filios perpetuò commendatos habeant, atque in iis, quæ ad Christianæ vite institutionem spectant, curent diligenter, ut illi tales se in omni vita præbeant, quales eos futuros esse solemni caeremonia sponponderunt.

S. Dio-
ny.

Audiamus quid ea de re Sanctus Dionysius scribat, verba sponsoris exprimens: Spondeo puerum inducturum, cum ad sacram intelligentiam venerit, sedulis adhortationibus meis, ut abrenunciet contrariis omnino, profiteatur, peragatque divina, quæ pollicetur.

D. Au-
gust.

Item Divus Augustinus: Vos, inquit, ante omnia tam viros, quam mulieres, qui filios in Baptismo susceptis, moneo, ut cognoscatis, fidejussores apud Deum exitisse pro illis, quos visi estis de sacro fonte suscipere. Ac profectò decet maximè eum, qui aliquod officium

suscepit, in eo diligenter exequendo nunquam defatigari, & qui se alterius pedagogum, & custodem professus est, minimè pati illum esse desertum, quem semel in fidem, & clientelam suam recepit, donec illum eam, & presidio suo egere intellexerit. Quæ autem filii spiritualibus tradenda sint, paucis D. Augustinus comprehendit, cum de hoc ipso susceptore officio loqueretur, ait enim: Debet eos admonere, ut castitatem custodiant, justitiam diligant, charitatem teneant, & ante omnia Symbolum, & orationem Dominicam eos doceant: Decalogum etiam, & quæ sint prima Christianæ religionis rudimenta. Quæ cum ita se habeant, facile intelligimus, cuiam hominum generi sanctæ hujus tutelæ administratio committenda non sit, nimirum iis, qui eam gerere, aut fideliter nollint, aut sedulo, & accuratè non queant. Quocirca, præter naturales parentes, quibus non licet eam curationem suscipere, ut ex eo magis appareat, quantum hæc spiritus educationi à carnali distet: hæretici in primis, Judæi, infideles ab hoc munere omnino prohibendi sunt, ut qui in ea cogitatione, & cura semper versentur, ut fidei veritatem mendacibus obscurarent, atque omnem Christianam pietatem evertant. Plures quoque ne baptismum de Baptismo suscipiant, sed ut unus tantum, sive vir, sive mulier, vel ad summum unus, & una, Tridentino Concilio statutum est; tum quia discipline, atque institutionis ordo à multitudine magistrorum perturbare poterat: tum quia providere oportebat, ne inter plures ejusmodi affini-

D. Au-
gust.

affinitates conjungerentur, quæ impedirent, quò minus legitimum matrimonium vinculo hominum inter homines societas latius diffunderetur.

Quam necessaria Baptismi susceptio tam adultis, quam infantibus.

Joan. 3.

Sed cum cæterarum rerum cognitio, quæ hæcenus expositæ sunt, fidelibus utilissima habenda sit: tum verò nihil magis necessarium videri potest, quam ut doceantur, omnibus hominibus Baptismi legem à Domino præscriptam esse, ita ut, nisi per Baptismi gratiam Deo renascantur, in sempiternam miseriam, & interitum à parentibus, sive illi fideles, sive infideles sint, procreentur. Igitur sæpius à Pastoribus explicandum erit, quod apud Evangelistam legitur: Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, non potest introire in regnum Dei. Quam legem non solum de iis, qui adulta ætate sunt, sed etiam de pueris infantibus intelligendam esse, id quæ ab Apostolica traditione Ecclesiam accepisse, communis Patrum sententia, & auctoritas confirmat. Præterea, credendum est, noluisse Christum Dominum Baptismi Sacramentum, & gratiam pueris denegari, de quibus dicebat: Sinite parvulos, & nolite eos prohibere ad me venire; & talium est enim regnum colorum: quos amplexabatur, super quos manus imponebat, quos benedicebat. Deinde cum legitur, totam aliquam familiam à Paulo baptizatam esse, satis apparet, pueros etiam, qui in illorum numero erant, salutari fonte ablutos esse. Deinde Circumcisio, quæ figura fuit Baptismi, eum morem maximè commendat. Pueros enim octavo die circumcidi solitos, nemo est, qui ignoret.

Matt. 19.

Marc. 10.

1. Cor. 1.

Gen. 17.

Ac quibus Circumcisio manufacta in expoliatione corporis carnis proderat, iisdem Baptismus, qui est Circumcisio Christi non manufacta, prodesse perspicuum est. Postremò, ut Apostolus docet, si unus delicto mors regnavit per unum; multo magis abundantiam gratiæ, & donationis, & justitiæ accipientes, in vita regnabunt per unum Jesum Christum. Cum itaque per Ade peccatum pueri ex origine noxam contraxerint, multo magis per Christum Dominum possunt gratiam, & justitiam consequi, ut regnent in vita: quod quidem sine Baptismo fieri nullo modo potest. Quare docebant Pastores, infantes omnino baptizandos, & deinde paulatim tenebram ætatem Christianæ religionis præceptis ad veram pietatem informandam esse; nam, ut à sapiente præclarè dictum est: Adolecens juxta viam suam, etiam cum semerit, non recedit ab ea. Neque enim dubitare licet, quin Fidei Sacramenta, cum abluuntur, accipiant; non quia mentis suæ assensione credant; sed quia parentum fide, si parentes fideles fuerint, sin minus, fide (ut D. Augustini verbis loquamur) universæ societatis Sanctorum muniantur, etenim ad iis omnibus rectè dicimus eos Baptismo offerri, quibus placet ut offerantur, & quorum charitatem ad communionem Sancti Spiritus adiungunt. Hortandi autem sunt magnopere fideles, ut liberos suos, cum primum id sine periculo facere liceat, ad Ecclesiam deferendos, & solemnibus cæremoniis baptizandos curent; nam cum pueris infantibus nulla alia salutis comparande ratio, nisi eis Baptismus præ-

Levit. 12.

Luc. 1.

Colos. 2.

Rom. 8.

Prover. 22.

D. Aug. gust.

præbeatur, relicta sit, facile intelligitur, quam gravi culpa illi sese obstringant, qui eos Sacramenti gratia diutius, quam necessitas postulet, carere patiuntur; cum præsertim propter ætatis imbecillitatem, infinita penè vitæ pericula illis impendant. Diversam verò rationem in iis servandam esse, qui adulta ætate sunt, & perfectum rationis usum habent, qui scilicet ab infidelibus oriuntur, antiquæ Ecclesiæ consuetudo declarat; nam Christiana quidem fides illis proponenda est, atque omni studio ad eam suscipiendam cohortandi, alliciendi, invitandi sunt: quòd si ad Dominum Deum convertantur, tum vero monere oportet, ne ultra tempus ab Ecclesiæ præscriptum, Baptismi Sacramentum differant; nam cum scriptum sit, Non tardes converti ad Dominum, & ne differas de die in diem: docendi sunt, perfectam conversionem in nova per Baptismus generatione positam esse; præterea, quòd seriùs ad Baptismus veniunt, eò diutius sibi cavendum esse cæterorum Sacramentorum usu, & gratiæ, quibus Christiana religio colitur, cum ad ea sine Baptismo nulli aditus patere possit: deinde etiam maximo fructu privari, quem ex Baptismo percipiunt; siquidem non solum omnium scelera, quæ antea admissa sunt, maculam, & sordes Baptismi aqua prorsus eluit, ac tollit; sed divina gratia nos ornat, cujus ope, & auxilio in posterum etiam peccata vitare possumus, justitiamque, & innocentiam tueri: qua in re summam Christianæ vitæ constare facile omnes intelligunt. Sed quare hæc ita sicut, non consuevit

tamen Ecclesiæ Baptismi Sacramentum huic hominum generi statim tribuere, sed ad certum tempus differendum esse constituit; neque enim ea dilatio periculum, quod quidem pueris imminere supra dictum est, conjunctionem habet; cum illis, qui rationis usu præditi sunt, Baptismi suscipiendi propositum, atque consilium, & malè ætate vitæ penitentiam satis futura sit ad gratiam, & justitiam, si repentinus aliquis casus impediatur, quò minus salutari aqua abluantur. Contra verò hæc dilatio aliquas videtur utilitates afferre. Primum enim, quoniam ab Ecclesiâ diligenter providendum est, ne quis ad hoc Sacramentum ficto, & simulato animo accedat, eorum voluntas, qui Baptismus petunt, magis exploratur, atque perspicitur; cujus rei causa in antiquis Conciliis decretum legitur, ut qui ex Judæis ad fidem catholicam veniunt, antequam Baptismus illis administratur, aliquot menses inter catechumenos essent: deinde, in fidei doctrina, quam proferri debent, & Christianæ vitæ institutionibus erudiuntur perfectis. Præterea, major religionis cultus Sacramento tribuitur, si constitutus tantum Pasche, & Pentecostes diebus, solemnibus cæremoniis Baptismus suscipiunt. Sed interdu tamen Baptismi tempus justa aliqua & necessaria causa differendum non est: veluti si vitæ periculum instare videatur, ac præsertim si illi abluendi sint, qui jam fidei mysteria plenè perciperint, quod quidem Philippum, & Apostolorum Principem fecisse satis constat, cum alter Candacis reginæ eunuchum, alter Cornelium, nulla

Act. 8. & 10.

nulla interposita mora, sed statim ut se fidem amplecti professi sunt, baptizavit.

Docendum præterea, & populo explicandum erit, quo modo affectu esse debent, qui baptizandi sunt. In primis itaque opus est, ut velint, propositumque illis sit, Baptismum suscipere; nam cum unusquisque in Baptismo, peccato moriatur, & novam vitæ rationem, & disciplinam suscipiat, æquum est, non invito cuiquam, aut recusanti, sed illis tantum, qui sponte sua, & libenti animo accipiunt, Baptismum præberi. Quare ex sancta traditione semper servatum an imadvertimus, ut nemini Baptismus ministraretur, nisi prius interrogatus fuerit, an velit baptizari. Nec verò in pueris quoque infantibus eam voluntatem deesse existimandum est, cum Ecclesie voluntas, quæ pro illis spondet, obscura esse non possit. Præterea, amentes, & furiosos, qui cum aliquando comotes mentis essent, in insaniam deinde incidunt, ut qui eo tempore nullam Baptismi suscipiendi voluntatem habeant, nisi vitæ periculum imminet, baptizandos non esse: cum autem in vitæ discrimine versantur, si ante quam furere inciperent, ejus voluntatis significationem dederunt, abluendi sunt; sin minus, à Baptismi administratione abstinendum est. Idemque judicium de dormientibus fieri debet. Quod si in mentis potestate numquam fuerint, ita ut nullam rationis usum habuerint, eos in fide Ecclesie non secus, ac pueros, qui ratione carent, baptizandos esse, Ecclesie auctoritas, & consuetudo satis declarat. Verùm, præter Bap-

tismi voluntatem, fides etiam ea ratione, qua de voluntate dictum est, ad consequendam Sacramenti gratiam maximè necessaria est. Etenim Dominus, & Salvator noster docuit: Qui crediderit, & baptizatus fuerit, salvus erit. Deinde ut quemlibet admissorum scelerum, & male actæ vitæ penitentem, atque ut idem in posterum à peccatis omnibus abstinere statuat, opus est; aliter enim, qui ita Baptismum peteret, ut tamen peccandi consuetudinem nollet emendare, omnino repellendus esset; nihil enim Baptismi gratiæ, & virtuti adeò repugnat, quàm eorum mens, & consilium, qui nullum unquam peccandi finem sibi constituunt. Cum itaque Baptismus ob eam rem expetendus sit, ut Christum indumus, & cum eo conjungamur, planè constat, meritò à sacra ablutione rejiciendum esse, cui in vitis, & peccatis perseverare propositum est; præsertim verò, quia nihil eorum, quæ ad Christum, & Ecclesiam pertinent, frustra suscipiendum est: inanemque Baptismum, si justitiæ, & salutis gratiam spectemus, in eo futurum esse, satis intelligimus, qui secundum carnem ambulare, non secundum spiritum, cogitat: etsi, quod ad Sacramentum pertinet, perfectam ejus rationem sine ulla dubitatione consequitur, si modo, cum ritè baptizatur, in animo habeat id accipere, quod à Sancta Ecclesia administratur. Quamobrem Princeps Apostolorum magne illi hominum multitudini, qui, ut ait scriptura, compuncti corde, ab eo, & à reliquis Apostolis, quid sibi faciendum esset, quasi-
verant, ita respondit: Penitentiam

Marc.
16.

Rom. 8.

Act. 2.

agite,

agita, & baptizetur unusquisque vestrum: & alio loco: Penitentiam, inquit, & convertimini, ut deleantur peccata vestra. Item beatus Rom. 6. Paulus, ad Romanos scribens, apertè ostendit, ei, qui baptizatur, omninò moriendum esse peccatis: quare nos monent, ne exhibeamus membra nostra arma iniquitatis peccato, sed exhibeamus nos Deo, tanquam ex mortuis viventes. Hæc vero si fideles sæpè meditati fuerint, primùm quidem summam Dei bonitatem vehementer admirari cogentur, qui nihil tale merentibus, tam singulari, & divinum Baptismi beneficium sola sua misericordia adductus tribuit: deinde, cum sibi ante oculos proponant, quàm aliena esse debeat ab omni crimine eorum vita, qui tanto munere orati sunt; illud etiam in primis à Christiano homine requiri facillè intelligunt, ut quotidie tam sanctè, & religiosè traducere vitam studeant, perinde ac si ea ipsa die Baptismi Sacramentum, & gratiam consecuti essent; quamquam ad inflammandos vere pietatis studio animos nihil magis proficiet, quàm si Pastores accurata oratione explicaverint, quinam sint Baptismi effectus.

Concupiscètia agendum est, ut fideles magis perspicètia in renatis nihil odit Deus: deici ullis adversarii insidiis, vel impetu, ullo unquam tempore patiantur; hoc primum tradere oportet, peccatum, sive à primis parentibus origine contractum, sive à nobis ipsis commissum, quamvis etiam adeò nefarium sit, ut ne cogitari quidem posse videatur, admirabili hujus Sacramenti vir-

tute remitti, & condonari. Id verò multò ante ab Ezechiele prænunciatum est, per quem Dominus Deus ita loquitur: Effundam super vos aquam mundam, & mundabimini ab omnibus iniquitatibus vestris. Et Apostolus ad Corinthios, post longam peccatorum enumerationem, subjicit: Et hæc quidem fuisistis, sed abluti estis, sed sanctificati estis. Atque hæc doctrinam perpetuò à Sancta Ecclesia traditam esse, perspicuum est. Sanctus enim Augustinus in libro, quem de Baptismo parvulorum conscripsit, ita testatur: generante carne tantùm contrahitur peccatum originale; regenerante autem Spiritu, non solum originale, sed etiam voluntariorum peccatorum fit remissio. Et Sanctus Hieronymus ad Oceanum, Omnia, inquit, in Baptismate condonata sunt crimina. Ac ne dubitare amplius ea de re cuiquam liceret, post aliorum Conciliorum desinationem, sacra etiam Tridentina Synodus idem declaravit, cum anathema in eos decrevit, qui aliter sentire audent, quive asseverare non dubitent, quamvis peccata in Baptismo remittantur, ea tamen prorsus non tolli, aut radicibus evelli, sed quodammodo abradi, ita ut peccatorum radices animo infixæ adhuc remaneant. Namque, ut ejusdem Sancte Synodi verbis utamur, in renatis nihil odit Deus: quia nihil damnationis est his, qui verè consecuti sunt cum Christo per Baptisma in mortem: qui non secundum carnem ambulat, sed veterem hominem exeuntes, & novum, qui secundum Deum creatus est, induentes, innocentes, immaculati, puri, innoxii, ac Deo dilecti effec-

Ezech.
36.

1. Cor.
6.
D. August.

S. Hieron.

Trid.
Syn.

N

effecti sunt. Ac fateri quidem oportet, sicut eodem loco ipsius Synodi auctoritate decretum est, in baptizatis concupiscentiam vel fomitem remanere: sed illa verè peccati rationem non habet; nam ex Divi quoque Augustini sententia, in parvulis baptizatis concupiscentie reatus absolvitur, ad agonem relinquuntur; atque idem alibi testatur: Concupiscentie reatus in Baptismate solvitur, sed infirmitas manet: concupiscentia enim, quæ ex peccato est, nihil aliud est, nisi animi appetitio, natura sua rationi repugnans: qui tamen motus si voluntatis consensum, aut negligentiam conjunctam non habeat, à vera peccati natura longè abest. Ac cum D. Paulus inquit; Concupiscentiam nesciebam, nisi lex diceret, Non concupisces; ex his verbis non ipsam concupiscentiam, sed voluntatis vitium intelligi voluit. Eandem doctrinam tradidit S. Gregorius, ita scribens: Si qui sunt, qui dicant peccata in Baptismo superficie temis dimitti, quid est hac predicacione infidelius? cum per fidei Sacramentum anima, peccatis radicibus absoluta, soli Deo inhaereat. Atque ad eam rem demonstrandam Salvatoris nostri testimonio utitur, cum apud Sanctum Joannem ait: Qui lotus est, non indiget, nisi ut pedes lavet, sed est mundus totus. Quod si cui expressam hujus rei figuram, & imaginem libet intueri, proponat sibi ad contemplantum Naaman Syri leprosi historiam, qui cum septies Jordanis aqua se abluisse, testante Scriptura, ita à lepra mundatus est, ut ejus caro, caro pueri videretur. Quare Baptismi proprius effectus est, peccatorum

omnium, sive originis vitio, sive nostra culpa contracta sint, remissio: cujus rei causa à Domino, & Salvatore nostro institutum esse, clarissimis verbis Apostolorum Princeps, ut alia testimonia omitamus, explicavit, cum inquit: Penitentiam agite, & baptizetur unusquisque vestrum in nomine Jesu Christi in remissionem peccatorum.

Jam verò, in Baptismo non solum peccata remittuntur, sed peccatorum etiam, & scelerum poenæ omnes à Deo benignè condonantur; nam etsi omnibus Sacramentis hoc commune est, ut per illa virtus passionis Christi Domini communicetur: de solo tamen Baptismo dictum est ab Apostolo, nos per ipsum Christo commori, & sepeliri; ex quo Sancta Ecclesia semper intellexit, sine maxima Sacramenti injuria fieri non posse, ut ei, qui Baptismo expandus sit, ejusmodi pietatis officia, quæ usitato nomine Sancti Patres opera satisfactionis vocantur, imponantur. Nec verò, quæ hoc loco traduntur, veteris Ecclesie consuetudini adversantur: quæ olim Judæis, cum baptizarentur, præcipiebatur, ut quadraginta continuis dies jejunarent; neque enim illud institutum ad satisfactionem pertinebat; sed qui Baptismum percepissent, ea ratione admoventur, ut Sacramenti dignitatem venerantes, jejuniis, & orationibus aliquandiu sine intermissione operam darent. Sed quamquam in Baptismo poenas peccatorum condonari exploratum esse debet, ab eo tamen poenarum genere, quæ civilibus judiciis ob grave aliquod scelus persolvendæ sunt, nemo libe-

Act. 2.

Per
Baptis-
mū non
solum
præce-
dentia
pecca-
ta, sed
illarum
etiā po-
nas re-
mitti: &

quare
non res-
titua-
tur sta-
tura in-
tegra.

liberatur: ita ut, qui morte dignus sit, per Baptismum à poena, quæ legibus constituta est, eripiatur. Tametsi vehementer laudanda esset eorum Principum religio, & pietas, qui eam quoque animadversionem, ut Dei gloria in suis Sacramentis illustrior fieret, sotentibus remitterent, ac condonarent. Efficit præterea Baptismus post hujus vite curriculum, poenarum omnium, quæ originale peccatum consequuntur, liberationem. Siquidem merito mortis Domini factum est, ut hac consequi possemus. Baptismo autem, ut supra dictum est, ei commorimur. Si enim, ut inquit Apostolus, complantati facti sumus similitudini mortis ejus, simul, & resurrectionis erimus.

Rom. 6.

Quod si querat aliquis, cur statim post Baptismum in hac etiam mortali vita his incommodis non careamus, atque ad perfectum illud vite gradum, in quo Adam primus humani generis Parens ante peccatum collocatus fuerat, sacre ablutionis virtute non transferamur; id quidem duabus potissimum de causis factum esse, respondebitur. Quarum prima est, quod nobis, qui per Baptismum Christi corpori conjuncti, atque ejus membra effecti sumus, plus aliquid dignitatis tribuendum non erat, quam ipsi capiti nostro tributum esset. Cum igitur Christus Dominus, etsi ab initio ortus sui gratiæ, & veritatis plenitudinem habuit, tamen humane nature fragilitatem, quam suscepit, non ante deposuit, quam passionis tormenta, & mortem pertulit, ac deinde ad immortalis vite gloriam resurrexit: quis miretur, cum videat fideles, qui jam per Baptismum

coelestis justitiæ gratiam adepti sunt, adhuc tamen caduco, & fragilibus constituta est, eripiatur. Tametsi vehementer laudanda esset eorum Principum religio, & pietas, qui eam quoque animadversionem, ut Dei gloria in suis Sacramentis illustrior fieret, sotentibus remitterent, ac condonarent. Efficit præterea Baptismus post hujus vite curriculum, poenarum omnium, quæ originale peccatum consequuntur, liberationem. Siquidem merito mortis Domini factum est, ut hac consequi possemus. Baptismo autem, ut supra dictum est, ei commorimur. Si enim, ut inquit Apostolus, complantati facti sumus similitudini mortis ejus, simul, & resurrectionis erimus.

Quod si querat aliquis, cur statim post Baptismum in hac etiam mortali vita his incommodis non careamus, atque ad perfectum illud vite gradum, in quo Adam primus humani generis Parens ante peccatum collocatus fuerat, sacre ablutionis virtute non transferamur; id quidem duabus potissimum de causis factum esse, respondebitur. Quarum prima est, quod nobis, qui per Baptismum Christi corpori conjuncti, atque ejus membra effecti sumus, plus aliquid dignitatis tribuendum non erat, quam ipsi capiti nostro tributum esset. Cum igitur Christus Dominus, etsi ab initio ortus sui gratiæ, & veritatis plenitudinem habuit, tamen humane nature fragilitatem, quam suscepit, non ante deposuit, quam passionis tormenta, & mortem pertulit, ac deinde ad immortalis vite gloriam resurrexit: quis miretur, cum videat fideles, qui jam per Baptismum

2. Tim.

4.

D. Au-
gu. 7.

Rom. 7.

D. Gre-
gor.Joan.
13.

4. Rom.

5.

etiam bona tribuerentur, dubitari merito posset, quin multi, presentis potius vite commoda, quam futura speratam gloriam consecantes, ad Baptismum venirent; cum tamen non falsa hæc, & incerta, quæ videntur, sed vera, atque æterna, quæ non videntur, bona Christiano homini semper proposita esse debeant. Sed interim tamen hujus vite conditio, quæ miseriarum plena est, suis voluptatibus, & lætitiis non caret. Quid enim nobis, qui jam per Baptismum, veluti palmites, insiti sumus in Christum, jucundius, aut optabilius esse potest, quam, cruce in humeros nostros sublata, eum ducentem sequi, nullisque aut laboribus defatigari, aut periculis retardari, quo minus ad premium supernæ vocationis Dei omni studio contendamus, alii virginitatis laudem, alii doctrinæ, & prædicationis coronam, alii martyrii palmam, alii alia virtutum decora à Domino accepturi? Quæ quidem præclara laudis insignia nemini darentur, nisi prius nos ipsos in hujus ærumosæ vite stadio exercuissemus, atque in acie incivitis stitissimus.

De exi-
miis.
Baptis-
mi frui-
tibus.

Sed ut ad Baptismi effectus oratio redeat, exponendum erit, hujus Sacramenti virtute nos, non solum à malis, quæ verè maxima dicenda sunt, liberari, verùm etiam exigentibus bonis, & muneribus augeri. Animus enim noster divina gratia repletur, quæ justis, & filii Dei effecti, æternæ quoque salutis hæredes instituntur; nam, ut scriptum est, Qui crediderit, & baptizatus fuerit, salvus erit: mundatamque Ecclesiam lavacro atque, in verbo vite, Apostolus testatur.

Marc.
16.
Eph. 5.

Est autem, gratia, quemadmodum Tridentina Synodus ab omnibus credendum, pena anathematis proposita, decrevit, non solum per quam peccatorum fit remissio, sed divina qualitas in anima inherens, ac veluti splendor quidam, & lux, quæ animarum nostrarum maculas omnes delet, ipsasque animas pulchriores, & splendidiore reddidit. Atque id ex sacris litteris aperte colligitur, cum gratiam effundi dicant, eamque Spiritus Sancti pignus soleant appellare. Huic autem additur nobilissimum omnium virtutum comitatus, quæ in animam cum gratia divinitus infunduntur. Quare, cum Apostolus ad Titum ait: Salvos nos fecit per lavacrum regenerationis, & renovationis Spiritus Sancti, quem effudit in nos abundè per Jesum Christum Salvatorem nostrum: D. Augustinus verba illa, Abundè effudit, explanans, Nimirum, inquit, ad remissionem peccatorum, & copiam virtutum. Jam verò per Baptismum etiam Christo capiti tanquam membra copulamur, & connectimur. Quemadmodum igitur à capite vis manat, quæ singulæ corporis partes ad proprias functiones aptè exequendas moventur; ita etiam ex Christi domini plenitudine in omnes, qui justificantur, divina virtus, & gratia diffunditur, quæ nos ad omnia Christianæ pietatis officia habiles reddit. Neque verò mirum cuiquam videri debet, si, cum tanta virtutum copia instructi, & ornati cultate, & labore pias, honestasque actiones inchoamus, vel certè absolvimus; id enim ob eam rem non evenit, quòd virtutes, à quibus actio-

Tit. 3.

D. Au-
gust.

actiones ipse proficiuntur, Dei beneficio nobis donatæ non sint; sed quoniam post Baptismum acerrima cupiditatis pugna adversus spiritum relicta est; in qua tamen contentione animo frangi, aut debilitari Christianum hominem non decet; cum Dei benignitate freti, optima spe niti debeamus, fore, ut quotidiana rectè vivendi exercitatione, quæcumque pudica sunt, quæcumque justa, & quæcumque sancta, eadem etiam facilia, & jucunda videantur; hæc libenter cogitemus, hæc alacri animo agamus, ut Deus pacis sit nobiscum.

2. Cor. 13. Præterea, per Baptismum consignamur caractere, qui ex anima deleri nunquam potest: de quo nihil est, ut plura hoc loco disserantur, cum liceat ex his, quæ supra dicta sunt, cum universè de Sacramentis ageretur, satis multa, quæ ad hoc argumentum pertinent, in hunc locum transferre.

Baptis-
mù sine
sacrile-
gio ite-
rarum
posse.

Eph. 4.

Rom. 6.

Sed quoniam ex characteris vi, & naturâ ab Ecclesia definitum est, Baptismi Sacramentum nulla ratione iterandum esse: ea de re fideles, ne aliquando in errores inducantur, sæpè, & diligenter à Pastoribus admonendi erunt. Hoc verò docuit Apostolus, iniquis: Unus Dominus, una Fides, unum Baptisma. Deinde cum Romanos hortatur, ut mortui per Baptismum in Christo cavèrent, ne vitam, quam ab illo accepissent, amitterent, cum inquit: Quod enim Christus mortuus est peccato, mortuus est semel: hoc videtur apertè significare, sicut ille mori iterum non potest, ita nobis demò mori per Baptismum non licere. Quare Sancta etiam Ecclesia, se

Baptismum credere palam profitetur. Quod quidem rei naturæ, & rationi vehementer consentaneum esse, ex eo intelligitur, quòd Baptismus est quedam spiritualis regeneratio. Quemadmodum igitur naturali virtute semel tantum generatur, & in lucem edimur; atque, ut D. Augustinus ait, uteris non potest repeti; sic etiam una est spiritualis generatio, nec Baptismus illo unquam tempore iterandus est. Neque verò quisquam putet, eum ab Ecclesia iterari, cum, adhibita hujusmodi verborum formula, aliquem abluvi, de quo incertum est, an baptizatus prius fuerit: si baptizatus es, te iterum non baptizo: si verò non dum baptizatus es, ego te baptizo in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti; ita enim non impie iterari, sed sanctè, cum adjunctione Baptismum administrari, dicendum est. Qua in re tamen diligenter à Pastoribus aliqua providenda sunt, in quibus ferè quotidie non sine maxima Sacramenti injuria peccatur; neque enim desunt, qui nullum scelus admitti posse arbitrentur, si quemvis sine delecta cum adjunctione illa baptizent: quare si infans ad eos deferatur, nihil prorsus querendum putant, an is prius ablutus fuerit: sed statim eum Baptismum tribuant: qui etiam, quamvis exploratum habeant, domi Sacramentum administratum esse, tamen sacram abluitionem in Ecclesia; adhibita solemnè cæremonia, cum adjunctione repetere non dubitant; quod quidem sine sacrilegio facere non possunt: & eam maculam suscipiunt, quam divinarum rerum scriptores Irregularitatem vocant;

D. Au-
gust.

nam

nam ea Baptismi forma, ex Alexandri Papæ auctoritate, in illis tantum permittitur, de quibus, re diligenter perquisita, dubium relinquatur, an Baptismum ritè susceperint; aliter verò nunquam fas est, etiam cum adjunctione Baptismum alicui iterum administrare. Præter cætera verò, que ex Baptismo consequimur, illud veluti extremum est, quo reliqua omnia videntur referri, quod scilicet cæli aditum, propter peccatum prius interclusum, unicuique nostrum patefacit. Hæc autem, que in nobis Baptismi virtute efficiuntur, ex iis planè intelligi possunt, que in Salvatoris Baptismo contigisse, evangelica auctoritas confirmavit. Etenim cæli aperti sunt, & Spiritus Sanctus columbæ specie in Christum Dominum descendens apparuit, ex quo significatum est, eis, qui baptizantur, divini numinis charismata impertiri, & cælorum janam reserari; non quidem, ut simul atque baptizati sunt, sed ut magis opportuno tempore ingrediantur in illam gloriam: cum omnium miseriarum expertes, que in beatam vitam cadere non possunt, pro mortali conditione immortalitatem assequuntur. Atque hi quidem sunt Baptismi fructus, quos, si quidem Sacramenti vim spectemus, æquè ad omnes pertinere dubitari non potest; sin autem, quo quisque animo affectus ad illam suscipiendum accesserit, consideremus, plus minusvè celestis gratiæ, & fructus ad unum aliquem, quàm ad alium, pervenire omninò fateri oportet.

Restat nunc, ut, quæ de hujus Sacramenti præcationibus, ritibus, & cæremoniis tradenda sint, aper-

te, & breviter explicentur. Nam quod Apostolus de linguarum dono admonuit, cum inquit, sine fructu esse, si quæ aliquis loquitur, à fidelibus non intelligantur: idem ferè ad ritus, & cæremonias transferri potest; imaginem enim, & significationem earum rerum præseferunt, que in Sacramento geruntur; quod si illorum signorum vim, & potestatem fidelis populus ignoret, non magna admodum cæremoniarum utilitas futura esse videbitur. Danda est igitur Pastoribus opera, ut eas fideles intelligant, certòque sibi persuadent, si minus necessariæ sint, plurimi tamen faciendas, magnoque in honore esse oportere. Id verò tum instituentium auctoritas, qui sine controversia Sancti Apostoli fuerint, tum finis, cujus causa cæremonias adhiberi voluerunt, satis docet; ita enim Sacramentum majori cum religione, ac sanctitate administrati, ac veluti ante oculos pont præclara illa, & eximia dona, que in eo continentur, & in animos fidelium immensa Dei beneficii magis imprimi, perspicuum est. Sed omnes cæremonias, & præcationes, quibus in Baptismi administratione Ecclesia utitur, ad tria capita redigendæ sunt, ut in eis explicandis certus ordo à Pastoribus servari possit, & quo tradita ab illis fuerint, auditorum memoria facilius retineantur. Ac primum quidem illarum genus est, que, antequam accedatur ad Baptismi fontem, servantur: alterum eorum, que, cum ad ipsum fontem ventum est, adhibentur: tertium eorum, que peracto jam Baptismo, addi solent. In primis igitur aqua paranda est, qua ad Baptismum

De præcationibus, ritibus, & cæremoniis.

nti oportet. Consecratur enim Baptismi fons, addito mysticæ unctio- nis oleo. Neque id omni tempore fieri permittum est, sed more majorum, festi quidam dies, qui omnium celeberrimi, & sanctissimi optimo jure habendi sunt, expectantur, in quorum vigiliis sacre ablutionis aqua conficitur: quibus etiam tantum diebus, nisi necessitas aliter facere coegisset, in veteris Ecclesiæ more positum fuit, ut Baptismus administraretur. Sed quamvis Ecclesia hoc tempore, propter communis vitæ pericula, eam consuetudinem retinendam non judicavit; tamen solemnes illos dies Paschæ, & Pentecostes, quibus Baptismi aqua consecranda est, summa cum religione adhuc observavit. Post aque consecrationem, alia deinceps, quæ Baptismum antecedunt, explicare oportet; afferuntur enim, vel etiam adducuntur, qui Baptismo initiandi sunt, ad Ecclesiæ fores, atque ab ejus introitu omninò prohibentur, quòd indigni sint, qui domum Dei ingrediantur, antequam à se turpissimæ servitutis jugum repulerint, & totos se Christo Domino, ejusque justissimo imperio addixerint. Tum verò Sacerdos ab eis exquirat, quidnam ab Ecclesiæ Christianæ fidei doctrina, quam in Baptismo profiteri debent, instituit: id autem Catechismo efficitur; cujus institutionis morem à Domini Salvatoris præcepto manasse, nemo dubitare potest; cum ipse Apostolus jusserit: Ite in mundum universum, & docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, docentes eos servare omnia, que-

cumque mandavi vobis. Ex quo licet cognoscere, Baptismum non esse administrandum, priusquam summa saltem religionis nostræ capita exponantur. Quoniam verò Catechismo ratio ex multis interrogationibus constat, si is, qui instituitur, adulta ætate fuerit, ad ea, quæ rogantur, ipse per se respondet: si autem infans sit, pro illo sponsor rite respondet, solemnemque sponsonem facit. Sequitur Exorcismus, qui ad expellendum diabolum, ejusque vires frangendas, & debilitandas, sacris, & religiosis verbis, ac præcationibus conficitur. Accedunt ad Exorcismum alie cæremonie, quarum singule, ut quæ mysticæ sint, propria, atque illustrem significationem habent, nam cum sal in illius os, qui ad Baptismum adducendus est, inseritur, hoc significari perspicuum est, cum fidei doctrina, & gratiæ dono consecratur esse, ut à peccatorum putredine liberetur, saporemque bonorum operum percipiat, & divinæ sapientiæ pabulo delectetur. Obsignantur præterea signis crucis frontis, oculi, pectus, humeri, aures; quæ omnia declarant, Baptismi mysterio sensus baptizati aperiri, ac roborari, ut Deum excipere, præceptaque ejus intelligere, ac servare possit. Postea verò illi nares, & aures saliva liniuntur, statimque ad Baptismi fontem mittitur, ut, quemadmodum cæcus ille Evangelicus, quem Dominus jusserrat oculis luto illitos Siloes aqua ablueri, lumen recuperavit: ita etiam intelligamus sacre ablutionis eam vim esse, ut menti ad cœlestem veritatem perspicendam lumen afferat. His peractis, ad

Joan. 9.

Matth.
28.

Marc.
16.

uti

Bap-

Baptismi fontem veniunt, ibique alie ceremonie, & ritus adhibentur, ex quibus Christiane religionis summam licet cognoscere. Sacerdos enim, ter conceptis verbis, eum, qui baptizandus est, interrogat: Abrenuncias Satane, & omnibus operibus ejus, & omnibus pompis ejus? At ille, aut ejus nomine patrius, ad singulas interrogationes, respondet, Abrenuncio. Igitur qui Christo nomen daturus est, hoc primam sancte, & religiosè polliceri debet, se diabolum, & mundum deserere, ac nullum unquam tempus fore, in quo utrumque veluti hostem terribilissimum, non detestetur. Post hæc, oleo catechumenorum baptizandum inungitur in pectore, & inter scapulas. In pectore quidem, ut per Spiritus Sancti donum abjiciat errorem, & ignorantiam, & suscipiat fidem rectam: quia justus ex fide vivit. Inter scapulas autem, ut per Spiritus Sancti gratiam, excutiat negligentiam, & torporem, ac bonam operationem exerceat: quia fides sine operibus mortua est. Deinde ad ipsum Baptismi fontem consistens, interrogatur à Sacerdote hoc modo: Credis in Deum Patrem omnipotentem? Cui ille respondet, Credo. Atque ita deinceps de reliquis Symboli articulis rogatus, fidem suam solemnè religione proficitur, quibus sanè duabus sponcionibus omnem Christiane legis vim, & disciplinam contineri perspicuum est. Sed cum jam Baptismum administrare oportet, querit Sacerdos ab eo, qui baptizandus est, Num baptizari velit? quo quidem per se, vel ejus nomine, si infans sit, paterno annuente, statim in nomine Patris, & Filii,

& Spiritus Sancti, salutari aqua eum abluit. Quemadmodum enim homo sua voluntate serpenti obediens, meritò damnatus est: ita Dominus neminem ad suorum numerum, nisi voluntarium militem, adscribi voluit, ut divinis jussis spontè obtemperans, æternam salutem consequeretur. Jam postquam Baptismus absolutus est, Sacerdos summam baptizati verticem Christimate perungit: ut intelligat, se ab eo die Christo capiti tamquam membrum conjunctum esse, atque ejus corpori insitum, & ea re Christianum à Christo, Christum verò à chrimate appellari. Quid verò chrima significet, ex iis satis intelligi, quæ tunc Sacerdos orat, D. Ambrosius testatur. Induit postea Sacerdos baptizatum veste alba, dicens: Accipe vestem candidam, quam immaculatam perferas ante tribunal Domini nostri Jesu Christi, ut habeas vitam æternam. Infantibus verò, qui vestitu non utuntur, iisdem verbis album sudariolum datur: quo symbolo significari Sancti Patres docent, tum resurrectionis gloriam, ad quam per Baptismum nascimur, tum nitorem, & pulchritudinem, qua, dilutis peccatorum maculis, anima in Baptismo ornatur: tum innocentiam, atque integritatem, quam in omni vita baptizatus servare debet. Et deinde cereus ardens in manum traditur, qui ostendit, fidem charitate inflammatam, quam in Baptismo accepit, bonorum operum studio aleendam, atque augendam esse. Ad extremum verò nomen baptizato imponitur, quod quidem ab aliquo sumendum est, qui, propter excellentem animi pietatem, & religionem in

D. Am-
bros.

sancto-

sanctorum numerum relatus est, ita enim facillè fiet, ut quivis nominis similitudine, ad virtutis, & sanctitatis imitationem excitetur; ac præterea, quem imitari studeat, eum quoque precetur, & speret sibi advocatum ad salutem tum animi, tum corporis defendendam venturum esse. Quare reprehendendi sunt, qui gentilium nomina, & eorum præcipuè, qui omnium sceleratissimi fuerunt, tam diligenter consecrantur; & pueris imponunt: cum ex eo intelligi possit, quanti Christiane pietatis studium faciendum existimant, qui impiorum hominum memoria tantopere delectari videntur, ut velint fidelium aures hujusmodi profanis nominibus undique circumsonare. Hæc de Baptismi Sacramento si à Pastoribus explanata fuerint, nihil eorum ferè prætermisum esse videbitur, quæ ad hanc cognitionem maximè pertinere existimanda sunt. Demonstratum est enim, quid ipsum Baptismi nomen significet, quæ sit ejus natura, & substantia; tum ex quibus partibus constet. Dictum est, à quo institutus fuerit; qui ministri ad conficiendum Sacramentum necessarii sint; quosvè tamquam pedagogos ad sustentandam baptizati imbecillitatem adhibere oporteat. Traditum est etiam, quibus & quemadmodum animo affectis Baptismus administrari debeat; quæ sit ejus virtus, & efficientia: postremò, qui ritus, & ceremonie serventur, quantum proposita ratio postulabat, satis copiosè explicatum est. Quæ omnia ob eam præcipuè causam docenda esse Pastores meminerint, ut fideles in hac cura, & cogitatione per-

petuè versentur; ut in iis, quæ adeò sanctè, & religiosè sponderunt, cum Baptismo initiati sunt, fidem servent, atque eam vitam insituant, quæ sanctissime Christiani nominis professioni respondeat.

DE CONFIRMATIONIS Sacramento.

Si in Sacramento Confirmationis explicando Pastorum diligentia requirenda umquam fuit, nunc certè opus est illud quàm maximè illustrare, cum in Sancta Dei Ecclesia hoc Sacramentum à multis omninò prætermittatur, paucissimi vero sint, qui divine gratiæ fructum, quem debent, ex eo capere studeant. Quare fideles ita de hujus Sacramenti natura, vi, dignitate, tum in die Pentecostes, quo præcipuè die administrari solet, tum aliis etiam diebus, cum id Pastores commodè fieri posse judicaverint, docendi erunt, ut intelligant, non solum negligendum non esse, sed summa cum pietate, & religione suscipiendum; ne ipsorum culpa, maximoque malo eveniat, ut frustra in eos divinum hoc beneficium collatum esse videatur. Sed ut à nomine initium sumatur, Confirmationem ab Ecclesia hoc Sacramentum idcirco vocari, docendum est; quoniam, qui baptizatus est, cum ab Episcopo sacro chrimate ungitur, additis solemnibus illis verbis, Signo te signo crucis, & confirmo te chrimate salutis, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, nisi aliud Sacramenti efficientiam impediatur, novæ virtutis robore firmior, atque adeò perfectus Christi miles

Q

esse